

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
Infotehnoloogia teaduskond

Elis Ustav 182904IAAM

**FUNKTSIONAALSED NÕUDED
PROKURATUURI INFOSÜSTEEMI
E-EVIDENCE MOODULILE**

Magistritöö

Juhendaja: Priit Rospel
MSc

Tallinn 2020

Autorideklaratsioon

Kinnitan, et olen koostanud antud lõputöö iseseisvalt ning seda ei ole kellegi teise poolt varem kaitsmisele esitatud. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, olulised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on töös viidatud.

Autor: Elis Ustav

18.05.2020

Annotatsioon

Magistritöö käsitleb funktsionaalseid nõudeid prokuratuuri infosüsteemi PRIS e-Evidence moodulile osas, mis puudutab Euroopa uurimismääruse menetlemist. PRIS-i e-Evidence mooduli eesmärk on võimaldada Euroopa uurimismääruste ja õigusabitaotluste ning nende alusel kogutud tõendite vahetamist Euroopa Liidu liikmesriikidega läbi Euroopa Komisjoni poolt arendatava ühtse ja turvalise portaali (*e-Evidence Digital Exchange System* ehk eEDES ehk e-Evidence portaal) ning koondada rahvusvahelise kriminaalmenetlusega seonduv infovahetus ühte infosüsteemi – PRIS-i.

Magistritöös kirjeldatakse Euroopa uurimismääruse menetlemise protsesse ning analüüsitakse õigusaktidest, olemasolevatest infosüsteemidest ja kasutajate vajadustest tulenevaid nõudeid PRIS-i e-Evidence moodulile. Magistritöö tulemusena esitatakse funktsionaalsed nõuded PRIS-i e-Evidence moodulile kasutusmallidena ja kasutusmalli mudelitena.

Lõputöö on kirjutatud eesti keeles ning sisaldab teksti 84 leheküljel, 5 peatükki, 9 joonist, 3 tabelit.

Abstract

Functional Requirements for e-Evidence Module in Estonian Prosecutor's Information System

The thesis is about functional requirements for e-Evidence module in Estonian Prosecutor's Information System. E-Evidence Exchange System (eEDES) is a secure online portal for electronic requests and responses concerning e-evidence developed by the European Commission. In the future, European Investigation Orders (EIO) and Applications for Mutual Legal Assistance (MLA) between the member states of the European Union must be exchanged via e-Evidence Exchange System. In order to avoid the need to use and manage several different information systems, the Estonian Prosecutor's Office has decided to interface e-Evidence Exchange System with the existing Estonian Prosecutor's Information System (PRIS).

The aim of the Master's thesis is to determine functional requirements for e-Evidence module in Prosecutor's Information System regarding the processing of the European Investigation Order. To achieve the aim of the Master's thesis, the following issues were addressed:

- Description of the Estonian Prosecutor's Office;
- Description of the European Investigation Order (EIO) as a core instrument in judicial cooperation in the European Union;
- „As is“ description of processing EIO in Estonia;
- Description of the existing information systems: e-File, Prosecutor's Information System, e-Evidence Exchange System and e-CODEX;
- Description of the methods and means used in the Master's thesis;

- Analysis of the functionalities of e-Evidence Exchange System and the need for new functionalities and user roles in Prosecutor's Information System in order to process EIO;

As a result, the identified system functions are represented as use cases and depicted as use case diagrams. „To be“ process of processing EIO is described using BPMN.

The thesis is in Estonian and contains 84 pages of text, 5 chapters, 9 figures, 3 tables.

Lühendite ja mõistete sõnastik

BPMN	lühend ingliskeelsest terminist Business Process Modelling Notation. Standard äriprotsesside modelleerimiseks
eEDES	e-Evidence Digital Exchange System ehk e-Evidence portaal
EIO	Euroopa uurimismäärus, lühend ingliskeelsest terminist European Investigation Order
EIO direktiiv	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprillil 2014 vastu võetud direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades
KrMS	kriminaalmenetluse seadustik
MLA	õigusabitaotlus, lühend ingliskeelsest terminist Mutual Legal Assistance
PRIS	prokuratuuri infosüsteem
ProkS	Prokuratuuriseadus
UML	lühend ingliskeelsest terminist Unified Modeling Language. Modelleerimiskeel, mis võimaldab koostada erinevaid käitumis- ja struktuurimudeleid

Sisukord

1 Sissejuhatus	11
2 Ülesandepüstitus.....	13
3 Organisatsiooni ja hetkeolukorra kirjeldus ning piirangud	16
3.1 Prokuratuur	16
3.2 Euroopa uurimismäärus ja selle menetlemine	17
3.2.1 Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise õiguslik regulatsioon	18
3.2.2 Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise protsess.....	19
3.2.3 Euroopa uurimismääruse esitamine Euroopa Liidu liikmesriigile	23
3.3 E-Toimik.....	26
3.3.1 Toimingu mõiste E-Toimikus.....	26
3.3.2 E-Toimiku õiguste süsteemi kirjeldus	27
3.4 Prokuratuuri infosüsteem.....	28
3.4.1 Prokuratuuri infosüsteemi õiguste süsteemi kirjeldus	29
3.5 E-Evidence ja e-CODEX.....	30
3.5.1 E-Evidence portaali funktsionaalsused.....	31
3.6 Analüüsi läbiviimisel kasutatud meetodika ja vahendid	34
3.6.1 Nõuete kogumisel kasutatav meetodika	35
3.6.2 Nõuete struktureerimisel kasutatav meetodika	36
4 E-Evidence portaali funktsionaalsuste ja PRIS-i lisanduvate funktsionaalsuste analüüs	37
4.1 Rahvusvahelise menetluse tekkimine	37
4.2 E-Evidence portaali funktsionaalsus	39
4.2.1 Euroopa uurimismääruse esitamine Euroopa Liidu liikmesriigile e-Evidence portaali kaudu	39
4.2.2 E-Evidence portaali kaudu Eestile esitatud Euroopa uurimismäärus.....	42
4.3 Eesti-sisesed rahvusvahelise menetluse toimingud	47
4.4 Lisanduvad rollid ja õigused.....	52
4.4.1 Vastutava isiku eriõigus	53

4.4.2 Rahvusvahelise koostöö koordinaatori roll	53
5 Funktsionaalsed nõuded PRIS-i e-Evidence moodulile	58
5.1 Kasutusmallid	58
5.2 Kasutusmalli mudelid	87
5.3 Euroopa uurimismääruse menetlemise <i>to be</i> protsess	90
Kokkuvõte	93
Kasutatud kirjandus	94

Jooniste loetelu

Joonis 1. Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess (<i>as is</i>). .	22
Joonis 2. Eesti poolt esitatava Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess (<i>as is</i>).	25
Joonis 3. Asutuste ja struktuuriüksuste põhimõte E-Toimikus.	28
Joonis 4. e-CODEX'i ja e-Evidence portaali suhe liikmesriikide infosüsteemidega.	31
Joonis 5. E-Evidence portaali liidestamine PRIS-iga.	31
Joonis 6. Kasutusmalli mudel: e-Evidence portaalist tulenevad PRIS-i funktsionaalsused.	88
Joonis 7. Kasutusmalli mudel: PRIS-i ja E-Toimiku põhised funktsionaalsused.	89
Joonis 8. Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess (<i>to be</i>). .	91
Joonis 9. Eesti poolt esitatava Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess (<i>to be</i>).	92

Tabelite loetelu

Tabel 1. E-Evidence portaali ja PRIS-i vastavate funktsionaalsuste võrdlus.....	45
Tabel 2. PRIS-i lisanduvad funktsionaalsused EIO siseriiklikuks menetlemiseks.	52
Tabel 3. PRIS-i lisanduvate funktsionaalsuste kasutamise õigus.....	55

1 Sissejuhatus

Käesolev magistritöö on ajendatud Registrite ja Infosüsteemide Keskuse projektist, mille eesmärk on täiendada prokuratuuri infosüsteemi PRIS e-Evidence mooduliga. Esiteks tuleneb vastav arendusvajadus Euroopa Komisjoni otsusest luua ühtne ja turvaline portaal (*e-Evidence Digital Exchange System* ehk eEDES ehk e-Evidence portaal), mille kaudu hakkab toimuma Euroopa uurimismääruste ja õigusabitaotluste ning nende alusel kogutud tõendite vahetamine Euroopa Liidu liikmesriikide vahel ning mille kasutuselevõtmine on liikmesriikide jaoks kohustuslik. Vältimaks vajadust kasutada ja hallata paralleelselt mitut erinevat infosüsteemi, on prokuratuuri soov täiendada PRIS-i e-Evidence mooduliga.

Lisaks on Eesti seadnud eesmärgiks erinevate menetluste, s.h kriminaalmenetluse digitaliseerimise, et menetlustoiminguid oleks võimalik läbi viia kõige optimaalsemal moel. Siseriiklike kriminaalmenetluste läbiviimiseks on kasutusel prokuratuuri infosüsteem PRIS, kuid rahvusvahelisi kriminaalmenetlusi PRIS käesoleval ajal läbi viia ei võimalda. Rahvusvahelise kriminaalmenetluselase koostöö puhul toimub infovahetus nii välisriikidega kui ka siseriiklikult meili ja posti teel ning sellekohaseid andmeid koondav infosüsteem puudub. Selline olukord ei ole kasutajasõbralik, muudab rahvusvahelise kriminaalmenetluse menetlejate jaoks raskesti hallatavaks, loob soodsa pinnase selleks, et vajalik informatsioon ei jõua kõigi vajalike asutuste või isikuteni ning on vastuolus digitaalse menetluse põhimõttega.

Eeltoodust tulenevalt soovib prokuratuur täiendada PRIS-i n.ö rahvusvahelise osaga. Esimene samm selles suunas on PRIS-i e-Evidence mooduli lisamine. Pikemas perspektiivis on ette nähtud, et ka mitte-liikmesriikidega tehtava rahvusvahelise kriminaalmenetluselase koostöö toiminguid oleks võimalik teha PRIS-is ning andmeid hoida E-Toimikus.

Kuivõrd käesoleva töö kirjutamise ajal on e-Evidence portaali arendus alles pooleli ja Euroopa Komisjon ei ole liikmesriikidele veel asjakohast dokumentatsiooni edastanud,

siis juhindutakse analüüsi teostamisel e-Evidence portaali funktsionaalsuste tuvastamisel e-Evidence portaali demokeskkonnast (*e-Evidence Exchange System Reference Implementation*), selle kasutusjuhendist ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprillil 2014 vastu võetud direktiivist 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalajades. Seetõttu on käesoleva töö skoobis funktsionaalsed nõudeid PRIS-i e-Evidence moodulile üksnes osas, mis puudutab Euroopa uurimismäärust.

Euroopa uurimismääruse menetlemiseks vajalike PRIS-i funktsionaalsuste tuvastamiseks intervjueritakse kasutajaid ning analüüsitakse erinevat dokumentatsiooni ning e-Evidence portaali demokeskkonda (*e-Evidence Exchange System Reference Implementation*). Äriprotsessid mudeldatakse, kasutades BPMN-i. Analüüsi tulemusena tuvastatud funktsionaalsed nõuded PRIS-i e-Evidence moodulile struktureeritakse, kasutades kasutusmalle ja kasutusmallid esitatakse skemaatilisel, kasutades kasutusmalli mudelit, mis on kirjeldatud UML-is.

Magistritöös teises peatükis kirjeldatakse lahendatavat probleemi. Töö kolmandas peatükis kirjeldatakse prokuratuuri, mis juhib kohtueelse kriminaalmenetluse läbiviimist, selgitatakse Euroopa uurimismääruse kui õigusliku instrumendi seadusandlikku tausta, kirjeldatakse Euroopa uurimismääruse menetlemise protsessi ja olemasolevaid infosüsteeme (PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal) ning nendest tulenevaid piiranguid, samuti analüüsi läbiviimisel kasutatud metoodikat ja vahendeid. Seejärel, töö neljandas peatükis, analüüsitakse, millised funktsionaalsused, rollid ja õigused peavad PRIS-i lisanduma ning töö viimases, viiendas peatükis esitatakse kasutusmallide ja kasutusmalli mudelitena struktureeritud funktsionaalsed nõuded PRIS-i e-Evidence moodulile ning kirjeldatakse äriprotsesside muutused.

2 Ülesandepüstitus

Kriminaalmenetluse seadustiku [1] § 489³⁷ kohaselt on Euroopa Liidu liikmesriigil võimalik teha taotlus (Euroopa uurimismäärus, edaspidi ka EIO) menetlustoimingu tegemiseks teises liikmesriigis eesmärgiga hankida tõendeid või teises liikmesriigis asuvad tõendid üle anda või hoiule võtta.

Euroopa uurimismäärust kasutatakse üksnes juhul, kui õigusabi taotletakse Euroopa Liidu liikmesriikidelt. Erandiks on Iirimaa ja Taani, kes seda instrumenti oma riigis ei rakenda. Nimetatud riikide puhul, samuti Euroopa Liitu mittekuuluvate riikide puhul, toimub õigusabi taotlemine õigusabitaotluste (MLA) kaudu.

Käesoleval ajal edastatakse nii Euroopa uurimismäärusi kui ka õigusabitaotlusi reeglina posti, harvem ka e-posti teel. Taotlus registreeritakse dokumendihaldussüsteemis ning edastatakse rahvusvahelisest õigusalasest koostööst prokuratuurile tulenevate kohustuste täitmise eest vastutavale prokurörile. Taotlustega seotud dokumentide jmt edastamine toimub füüsiliselt. Keskne infosüsteem Euroopa uurimismääruste ja õigusabitaotlustega seotud informatsiooni ja dokumentatsiooni haldamiseks puudub.

Euroopa Komisjon on seadnud eesmärgiks arendada välja ühtne ja turvaline portaal (*e-Evidence Digital Exchange System* ehk eEDES ehk e-Evidence portaal), mille kaudu hakkab toimuma Euroopa uurimismääruste ja õigusabitaotluste ning nende alusel kogutud tõendite vahetamine Euroopa Liidu liikmesriikide vahel. Portaali kasutusele võtmine on liikmesriikide jaoks kohustuslik.

Eesti on eesmärgiks seadnud erinevate menetluste, s.h kriminaalmenetluse digitaliseerimise, et menetlustoimingud oleks võimalik läbi viia kõige optimaalsemal moel. Siseriiklike kriminaalmenetluste läbiviimiseks ongi juba kasutusel prokuratuuri infosüsteem PRIS. Vältimaks vajadust kasutada ja hallata paralleelselt mitut erinevat infosüsteemi, on eesmärk täiendada PRIS-i e-Evidence mooduliga.

Ülesande lahendamisel tuleb arvestada nii seadusandlusest ja olemasolevatest infosüsteemidest kui ka prokuratuuri ja teiste Eesti uurimisasutuste töökorraldusest tulenevate piirangutega. Lisaks prokuratuurile võivad rahvusvahelises

kriminaalmenetluses menetlustoiminguid teha ka näiteks Politsei- ja Piirivalveamet ning Maksu- ja Tolliamet, kellest esimene käesoleval ajal PRIS-i ei kasuta. Järelikult tuleb lahendada ka küsimus Politsei- ja Piirivalveameti menetlejate võimalustest PRIS-i e-Evidence moodulit kasutada.

Õiguslikest regulatsioonidest on olulisimad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprillil 2014 vastu võetud direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (edaspidi ka nn EIO direktiiv) [2], ja kriminaalmenetluse seadustik [1].

Infosüsteemid, millega ülesande lahendamisel kindlasti arvestada tuleb, on E-Toimik, PRIS ja e-Evidence portaal, samuti e-CODEX, millel e-Evidence portaal põhineb.

E-Toimik on siseriiklik keskne infosüsteem, mis tagab kriminaal-, tsiviil-, haldus-, väärteo- ja põhiseaduslikkuse järelevalve menetluste osapooltele operatiivse ülevaate menetluse eri etappidest ning andmevahetust erinevate osapoolte vahel nende kasutajaliidest kaudu (s.h prokuratuuri infosüsteem PRIS, aga ka näiteks kohtute infosüsteem KIS, menetlusinfosüsteem MIS jt). Tegemist on nn *backend* süsteemiga, millel puudub oma kasutajaliides [3, lk 7].

Prokuratuuri infosüsteem PRIS on eelkõige prokuratuuri töövahend kriminaalasjade kohtueelse menetluse läbiviimiseks. Lisaks prokuratuurile kasutavad PRIS-i ka Maksu- ja Tolliamet ning KAPO.

E-Evidence (*e-Evidence Digital Exchange System* ehk eEDES) on portaal, mille kaudu hakkab toimuma Euroopa uurimismääruste ja õigusabitaotluste ning nende alusel kogutud tõendite vahetamine Euroopa Liidu liikmesriikide vahel.

E-Evidence põhineb e-CODEX'il. e-CODEX (*e-Justice Communication via Online Data Exchange*) on üle-Euroopaline digitaalne infrastruktuur, mis ühendab Euroopa Liidu liikmesriikide infosüsteeme. e-CODEX'i eesmärk on võimaldada Euroopa Liidu liikmesriikide õiguskaitseorganitele turvalist piiriülest infovahetust õiguse valdkonnas ning parendada õiguskaitsevahendite kättesaadavust [4].

Ülesande lahendamiseks kaardistatakse kõigepealt Euroopa uurimismääruse menetlemise protsess, kirjeldatakse piiranguid, mis tulenevad seadusandlusest ja olemasolevatest infosüsteemidest ning kogutakse nõudeid. Eelnimetatu analüüsimise

tulemusena soovitakse kirjeldada funktsionaalsed nõuded PRIS-i e-Evidence moodulile, mida oleks võimalik kasutada ärireeglite ja süsteemianalüüsi alusena.

Siinkohal on oluline mainida, et ka õigusabitaotluste ja teavituste (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprillil 2014 vastu võetud direktiivi 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades, lisa C, mida kasutatakse liikmesriigi teavitamiseks elektroonilise side pealtkuulamisest, mida tema territooriumil tehakse või on tehtud tema tehnilise abita) vahetamine Euroopa Liidu liikmesriikide vahel toimub tulevikus e-Evidence portaali kaudu, kuid käesoleva töö skoobis on üksnes funktsionaalsete nõuete kirjeldamine seoses Euroopa uurimismäärusega.

3 Organisatsiooni ja hetkeolukorra kirjeldus ning piirangud

Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise eest vastutab kriminaalmenetluse seadustiku (edaspidi KrMS) kohaselt prokuratuur. Kui Eesti soovib taotleda menetlustoimingu tegemist mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis, siis on Euroopa uurimismäärust kohtueelses menetluses pädev koostama ja Euroopa Liidu liikmesriigi pädevale asutusele edastama samuti prokuratuur. Alljärgnevalt on kirjeldatud prokuratuuri kui organisatsiooni ülesandeid, struktuuri ja rolli Euroopa uurimismääruse menetlemises.

3.1 Prokuratuur

Prokuratuuri infosüsteemi PRIS puhul on toote omanik Justiitsministeerium, kuid tellija rollis on praktikas Riigiprokuratuur.

Prokuratuuriseaduse (edaspidi ka ProkS) [5] § 1 lg 1 kohaselt on prokuratuur Justiitsministeeriumi valitsemisalas olev valitsusasutus, mis osaleb kuritegude tõkestamiseks ja avastamiseks vajaliku jälitustegevuse planeerimises, juhib kohtueelset kriminaalmenetlust, tagades selle seaduslikkuse ja tulemuslikkuse, esindab kohtus riiklikku süüdistust ning täidab muid seadusega prokuratuurile pandud ülesandeid. Sama paragrahvi lõige 1¹ sätestab, et prokuratuur on oma seadusest tulenevate ülesannete täitmisel sõltumatu ja tegutseb lähtudes prokuratuuriseadusest, muudest seadustest ning nende alusel antud õigusaktidest.

Prokuratuuriseadusest tulenevalt jaguneb prokuratuur Riigiprokuratuuriks ja temale alluvateks ringkonnaprokuratuurideks (ProkS § 1 lg 2). Riigiprokuratuur jaguneb omakorda osakondadeks (ProkS § 4 lg 3), mille kinnitab justiitsminister prokuratuuri põhimäärusega [6]. Prokuratuuri põhimääruse § 10 kohaselt jaguneb Riigiprokuratuur kolmeks osakonnaks, mille täpsem tööjaotus sätestatakse Riigiprokuratuuri tööjaotuskavaga, ning haldusosakonnaks ja avalike suhete osakonnaks.

Prokuratuuri põhimääruse § 19 kohaselt on ringkonnaprokuratuure neli: Põhja, Lääne, Viru ja Lõuna Ringkonnaprokuratuur. Sama paragrahv sätestab iga ringkonnaprokuratuuri tööpiirkonna. Igal ringkonnaprokuratuuril on kohustus tagada kriminaalmenetluse seaduslikkus ja tulemuslikkus oma tööpiirkonnas toime pandud

kuritegude osas (prokuratuuri põhimäärus § 20 lg 2). Ringkonnaprokuratuurid jagunevad osakondadeks vastavalt prokuratuuri põhimääruse § 21 lg-le 2.

Seadusest tulenevalt saab prokuröre eristada järgmiselt:

- 1) Riigi peaprokurör, kes juhib prokuratuuri (ProkS § 3);
- 2) Juhtivad riigiprokurörid, kes juhivad Riigiprokuratuuri osakondasid, v.a haldusosakond ja avalike suhete osakond (ProkS § 4¹ lg 1, prokuratuuri põhimäärus § 15 lg 1);
- 3) Riigiprokurörid, kes kuuluvad Riigiprokuratuuri koosseisu (ProkS § 4 lg 2);
- 4) Juhtivprokurörid, kes juhivad ringkonnaprokuratuure (ProkS § 5² lg 1, prokuratuuri põhimäärus § 22 lg 1);
- 5) Vanemprokurörid, kes juhivad ringkonnaprokuratuuride osakondi (ProkS § 6 lg 1, prokuratuuri põhimäärus § 23 lg 1);
- 6) Ringkonnaprokurörid, kes kuuluvad ringkonnaprokuratuuride koosseisu (ProkS § 5 lg 2);
- 7) Eriasjade prokurörid, kes kuuluvad samuti ringkonnaprokuratuuride koosseisu (ProkS § 5 lg 2);
- 8) Abiprokurörid, kes võivad kuuluda nii ringkonnaprokuratuuride kui ka Riigiprokuratuuri koosseisu, kuid tegutsevad üksnes mõne ülalnimetatud prokuröri juhendamisel (ProkS § 7 lg 1).

Prokuratuur menetleb kuritegusid koostöös Politsei- ja Piirivalveameti, Kaitsepolitseiameti, Maksu- ja Tolliameti, Konkurentsiameti, Keskkonnainspektsiooni ja Kaitsejõudude Peastaabiga [7].

3.2 Euroopa uurimismäärus ja selle menetlemine

Õigusasutuste töö lihtsustamiseks teistest Euroopa Liidu liikmesriikidest tõendite nõudmisel võeti 3. aprillil 2014 Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt vastu direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades [2]. Euroopa

uurimismäärus põhineb vastastikusel tunnustamisel, mis tähendab, et kõik Euroopa Liidu riigid on kohustatud aktsepteerima teise riigi õigusasutuse poolt tuvastatud ilma täiendavate formaalsusteta. Eesti võttis Euroopa uurimismääruse oma õigusesse üle 14.06.2017 vastu võetud kriminaalmenetluse seadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmise seadusega (Euroopa uurimismääruse direktiivi ülevõtmine) [8], mis jõustus 06.07.2017. Direktiivi kohaldatakse kõigi Euroopa Liidu liikmesriikide suhtes, välja arvatud Taani ja Iirimaa, kes direktiivi vastuvõtmisel ei osalenud ning seda instrumenti oma riigis ei rakenda.

Euroopa uurimismäärus hõlmab kogu tõendite hankimise protsessi, alates tõendite kogumisest ja arestimisest kuni olemasolevate tõendite üleandmiseni. Direktiiviga kehtestati ka ühtne Euroopa uurimismääruse vorm.

Euroopa uurimismäärust käsitlevad kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) [1] paragrahvid 489³⁷- 489⁵². KrMS 489³⁷ lg 1 kohaselt on Euroopa uurimismäärus Euroopa Liidu liikmesriigi õigusasutuse tehtud või kinnitatud taotlus menetlustoimingu tegemiseks teises liikmesriigis eesmärgiga hankida tõendeid või teises liikmesriigis asuvad tõendid üle anda või hoiule võtta, et takistada tõendina kasutatava eseme hävitamist, muutmist, eemaldamist, üleandmist või võõrandamist.

KrMS § 489⁴⁶ lg-st 1 tulenevalt on Eestile esitatud Euroopa uurimismäärust pädev tunnustama, menetlema ja selle täitmist tagama prokuratuur. Prokuratuuri põhimääruse [6] § 9 p 4 täpsustab, et rahvusvahelisest koostööst tulenevaid kohustusi täidab Riigiprokuratuur. Prokuratuur võib kohustada Euroopa uurimismäärust täitma uurimisasutuse või edastada Euroopa uurimismääruse täitmiseks muule pädevale õigusasutusele. Kriminaalmenetluse seadustik sätestab ka Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse tunnustamise ja täitmise korra ning tähtajad (KrMS 1². jaotise 2. alljaotis) ja reguleerib ka Eesti poolt Euroopa Liidu liikmesriigile Euroopa uurimismääruse esitamist (KrMS 12. jaotise 3. alljaotis).

3.2.1 Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise õiguslik regulatsioon

Tulenevalt KrMS § 489⁴⁶ lg-st 1 esitatakse Euroopa uurimismäärus prokuratuurile, kes sama paragrahvi 2. lõikest tulenevalt on seitsme päeva jooksul Euroopa uurimismääruse kättesaamisest kohustatud taotleva riigi ametiasutust sellest teavitama. Kättesaamiskinnitus tuleb esitada seaduses sätestatud vormil (KrMS § 489⁴⁶ lg 3). Kuna

prokuratuuri põhimääruse § 9 p 4 sätestab, et rahvusvahelisest koostööst tulenevaid kohustusi täidab Riigiprokuratuur, siis tähendab see, et Eestile esitatav Euroopa uurimismäärus esitatakse Riigiprokuratuurile.

Pärast Euroopa uurimismääruse kättesaamist kontrollib prokuratuur, kas esineb alus Euroopa uurimismääruse tagastamiseks. KrMS § 489⁴⁶ lg-st 4 tulenevalt tagastab prokuratuur Euroopa uurimismääruse taotlevale liikmesriigile juhul, kui Euroopa uurimismäärus ei ole esitatud või kinnitatud taotleva liikmesriigi kohtuniku, kohtu, eeluurimiskohtuniku või prokuröri poolt. Lisaks kontrollitakse, kas Euroopa uurimismääruses esineb puudusi või ilmseid ebatäpsusi, mille kõrvaldamise üle peaks prokuratuur samast sättest tulenevalt konsulteerima taotleva riigiga. Kui puudusi ei esine või need kõrvaldatakse, teeb prokuratuur otsuse Euroopa uurimismääruse tunnustamise kohta. Vastavalt KrMS § 489⁴⁷ lg-le 1 tuleb nimetatud otsus teha hiljemalt 30 päeva jooksul Euroopa uurimismääruse kättesaamisest, välja arvatud juhul, kui Euroopa uurimismäärus on esitatud tõendi hoiulevõtmiseks - siis tuleb otsus teha 24 tunni jooksul. Sama paragrahvi 2. lõige annab võimaluse nimetatud tähtaegu kuni 30 päeva võrra pikendada, esitades taotlevale riigile selle kohta teavituse koos viivituse põhjenduse ja uue tähtajaga.

KrMS §-s 489⁵¹ sätestatud alustel võib prokuratuur Euroopa uurimismääruse täitmisest ka keelduda, kuid sellisel juhul peab ta enne täitmisest keeldumist konsulteerima taotleva riigi pädeva asutusega ja teavitama taotlevat riiki Euroopa uurimismääruse täitmisest keeldumisest.

Kui prokuratuur talle esitatud Euroopa uurimismäärust tunnustab, võib ta Euroopa uurimismäärusega taotletavad menetlustoimingud teha ise või kohustada selleks uurimisasutust (KrMS § 489⁴⁶ lg 1). Kui taotletud menetlustoimingu teeb uurimisasutus, edastab uurimisasutus menetlustoimingu tulemusel saadud tõendid prokuratuurile, kes edastab need omakorda taotlevale riigile.

3.2.2 Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise protsess

Kuivõrd Euroopa uurimismääruse menetlemise protsess on seadusega rangelt reguleeritud ning selle olulises osas muutmine eeldaks seadusemuudatusi nii Euroopa Liidu kui ka Eesti riigi tasandil, siis ei ole käesoleva töö eesmärk protsessi ümber kujundada, vaid muuta esialgu Euroopa uurimismääruse menetlus, pikemas

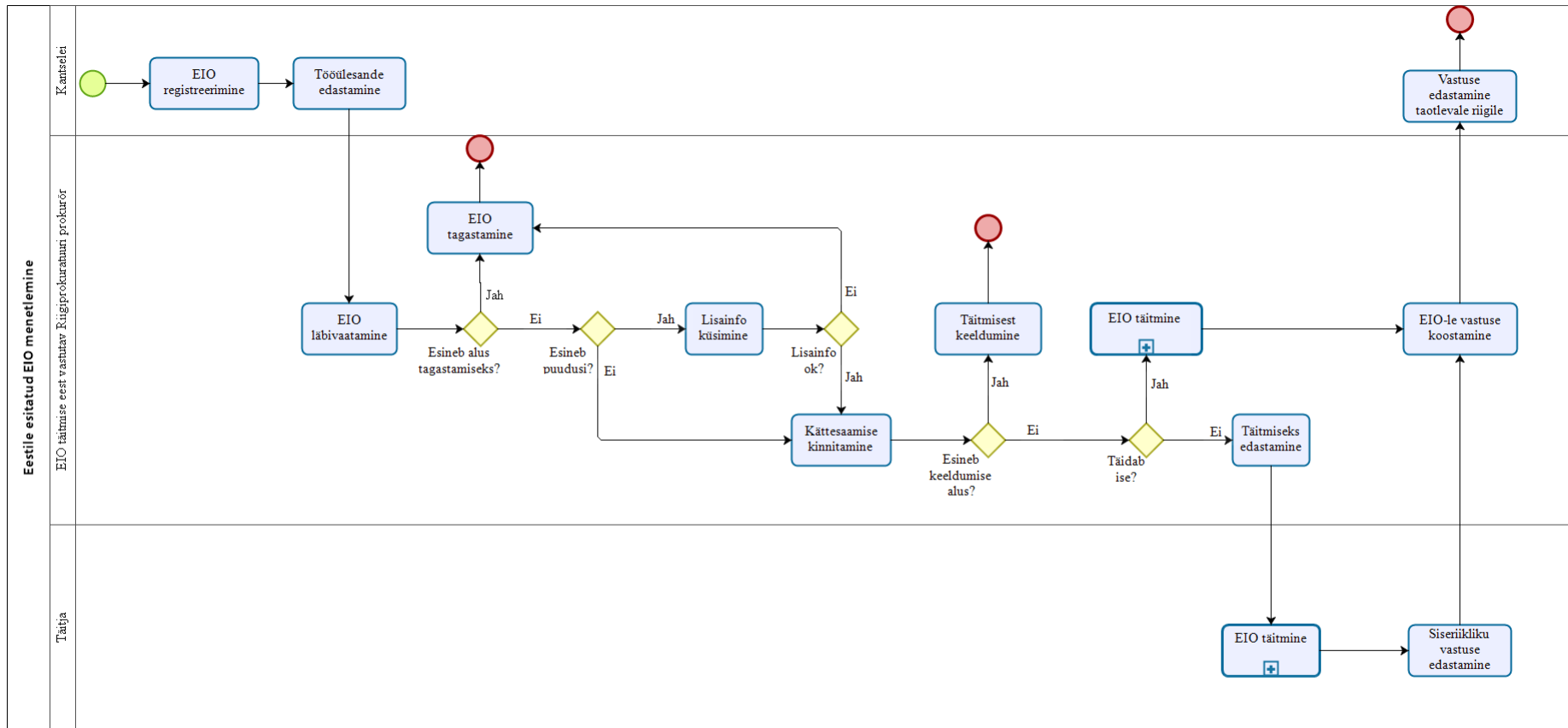
perspektiivis aga igasugune rahvusvaheline kriminaalmenetlus digitaalseks ning võimaldada selle läbiviimist PRIS-is. Allpool on kirjeldatud Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess sellisena, nagu see käesoleval ajal toimub.

- 1) Euroopa uurimismäärus jõuab Riigiprokuratuuri, käesoleval ajal toimub see reeglina posti, üksikjuhtudel ka e-posti teel.
- 2) Kantselei registreerib Euroopa uurimismääruse Riigiprokuratuuri dokumendihaldussüsteemis ja edastab sama infosüsteemi kaudu selle kohta info (tööülesande) prokurörile, kes Riigiprokuratuuri tööjaotuskavast [9] tulenevalt korraldab rahvusvahelisest õigusalasest koostööst prokuratuurile tulenevate kohustuste täitmist. Käesoleva töö kirjutamise ajal on selliseid prokuröre kaks: üks riigiprokurör ja üks abiprokurör. Euroopa uurimismäärus kui dokument koos võimalike lisadega edastatakse prokurörile füüsiliselt.
- 3) Prokurör vaatab Euroopa uurimismääruse läbi, kontrollides, kas:
  - a) esineb tagastamise aluseid. Vastavalt KrMS § 489⁴⁶ lg-le 4 tagastatakse Euroopa uurimismäärus taotlevale liikmesriigile, kui see ei ole esitatud või kinnitatud taotleva liikmesriigi kohtuniku, kohtu, eeluurimiskohtuniku või prokuröri poolt. Kui esineb tagastamise alus, tagastab prokurör Euroopa uurimismääruse.
  - b) Euroopa uurimismääruses esineb puudusi või ebatäpsusi. Kui neid esineb, siis võtab prokurör KrMS § 489⁴⁶ lg-st 4 tulenevalt ühendust Euroopa uurimismääruse koostanud isikuga (käesoleval ajal üldjuhul e-posti teel).
- 4) Kui tagastamise alused puuduvad ja Euroopa uurimismäärus vastab nõuetele, s.t ei esine puudusi ega ebatäpsusi, siis kinnitab prokurör Euroopa uurimismääruse kättesaamist taotleva riigi ametiasutusele, kasutades selleks seaduses sätestatud vormi (KrMS § 489⁴⁶ lg-d 2 ja 3).
- 5) Prokurör teeb otsuse Euroopa uurimismääruse tunnustamise kohta, vastavalt KrMS §-le 489⁴⁷.
  - a) Kui prokurör tunnustab Euroopa uurimismäärust, siis võib ta Euroopa uurimismäärusega taotletud menetlustoimingud teha ise või edastada Euroopa uurimismääruse täitmiseks mõnele teisele prokuratuurile (või ka otse

prokurörile) või uurimisasutusele. Uurimisasutused, kes täidavad Euroopa uurimismäärusest tulenevaid ülesandeid, on Keskkriminaalpolitsei üksus, Maksu- ja Tolliameti üksus ning SIRENE büroo. Kuna ühes Euroopa uurimismääruses võib sisalduda taotlus mitme erineva menetlustoimingu tegemiseks, siis mõnikord edastab prokurör Euroopa uurimismääruse erinevate menetlustoimingute osas täitmiseks erinevatele uurimisasutustele ja/või prokuratuuridele. Täitmiseks edastamine toimub täna füüsiliselt: prokurör viib Euroopa uurimismääruse koos asjapuutuvate lisadega referendile, kes koostab saatekirja ning edastab kogu komplekti kulleriga adressaadile.

- b) Kui prokurör keeldub Euroopa uurimismääruse tunnustamisest ja täitmisest vastavalt KrMS §-s 489⁵¹ sätestatule, siis teavitab ta sellest taotlevat riiki.
- 6) Kui taotletud menetlustoimingu (näiteks isiku ülekuulamise) teeb uurimisasutus, siis edastatakse tulem (toodud näite puhul ülekuulamisprotokoll) prokurörile.
- 7) Prokurör vaatab tulemi/edastatu üle ja koostab Euroopa uurimismäärusele vastuse (vabas vormis). Tulem edastatakse taotlevale riigile täpselt sellisel kujul, nagu see uurimisasutuse poolt prokurörile edastati. M.h tähendab see, et tulemit ega vastust ei tõlgita taotleva riigi keelde. Kui menetlustoiminguks oli kriminaalmenetluse seadustikust tulenevalt vajalik kohtu luba, siis edastatakse koos vastusega ka see.
- 8) Prokurör viib vastuse koos asjassepuutuvate lisadega, milleks võivad olla üksnes dokumendid, aga ka füüsilised asitõendid, referendile, kes edastab kogu komplekti kulleriga taotleva riigi ametiasutusele.

Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess sellisena, nagu see käesoleval ajal toimub, on kujutatud joonisel 1 (lk 22).

Joonis 1. Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess (as is).

3.2.3 Euroopa uurimismääruse esitamine Euroopa Liidu liikmesriigile

Euroopa uurimismääruse esitamise eelduseks on see, et Eestis on alustatud kriminaalmenetlust ning kriminaalmenetluse eesmärgi saavutamiseks on vajalik ja proportsionaalne taotleda teiselt Euroopa Liidu liikmesriigilt uurimistoimingu läbiviimist.

Kui Eesti soovib taotleda menetlustoimingu tegemist mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis, siis tulenevalt KrMS § 489⁵² lg-st 1 on Euroopa uurimismäärust kohtueelses menetluses pädev koostama ja Euroopa Liidu liikmesriigi pädevale asutusele edastama prokuratuur. Euroopa uurimismääruse võib koostada ja täitvale riigile edastada iga prokurör. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/41/EL 5. artikli 3. lõikest tulenevalt peab Euroopa uurimismääruse tõlkima täitjariigi ametlikku keelde või mõnda teise keelde, mida täitjariik aktsepteerib.

Alljärgnevalt on kirjeldatud Euroopa uurimismääruse koostamise ja esitamise põhiprotsessi sellisena, nagu see käesoleval ajal toimub.

- 1) Prokurör koostab Euroopa uurimismääruse, kasutades selleks seadusega kehtestatud vormi (KrMS § 489⁵² lg 5). Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2014/41/EL tuleneb, millised andmed peavad Euroopa uurimismääruses kindlasti sisalduma.
- 2) Prokurör edastab koostatud Euroopa uurimismääruse koos lisadega e-posti teel oma asutuse üldosakonna vastavale isikule, kes korraldab edastatud dokumentide tõlkimise sellesse keelde, mida täitjariik aktsepteerib. Tõlkimine võib toimuda nii samas asutuses kui ka väljaspool asutust (tõlkebüroos). Aeg-ajalt on prokuröriil vaja juba tõlkimiseks edastatud Euroopa uurimismääruses ja/või selle lisades teha parandusi või täiendusi; sellekohane infovahetus toimub e-posti teel.
- 3) Pärast tõlke valmimist edastab isik, kes tõlkimise korraldas, tõlke e-posti teel prokurörile.
- 4) (Tõlgitud) Euroopa uurimismäärus koos lisadega edastatakse täitjariigile. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/41/EL 7. artikli 1. lõikest

tulenevalt võib Euroopa uurimismääruse edastada igal viisil, millist jääb kirjalik jälg ning mis võimaldab määrust täitval asutusel või ametiisikul teha kindlaks selle ehtsuse. Täna toimub see reeglina posti, harvem e-posti teel.

Euroopa uurimismääruse esitamine ei muuda siseriikliku kriminaalmenetluse kulgu, s.h menetluse seisundit.

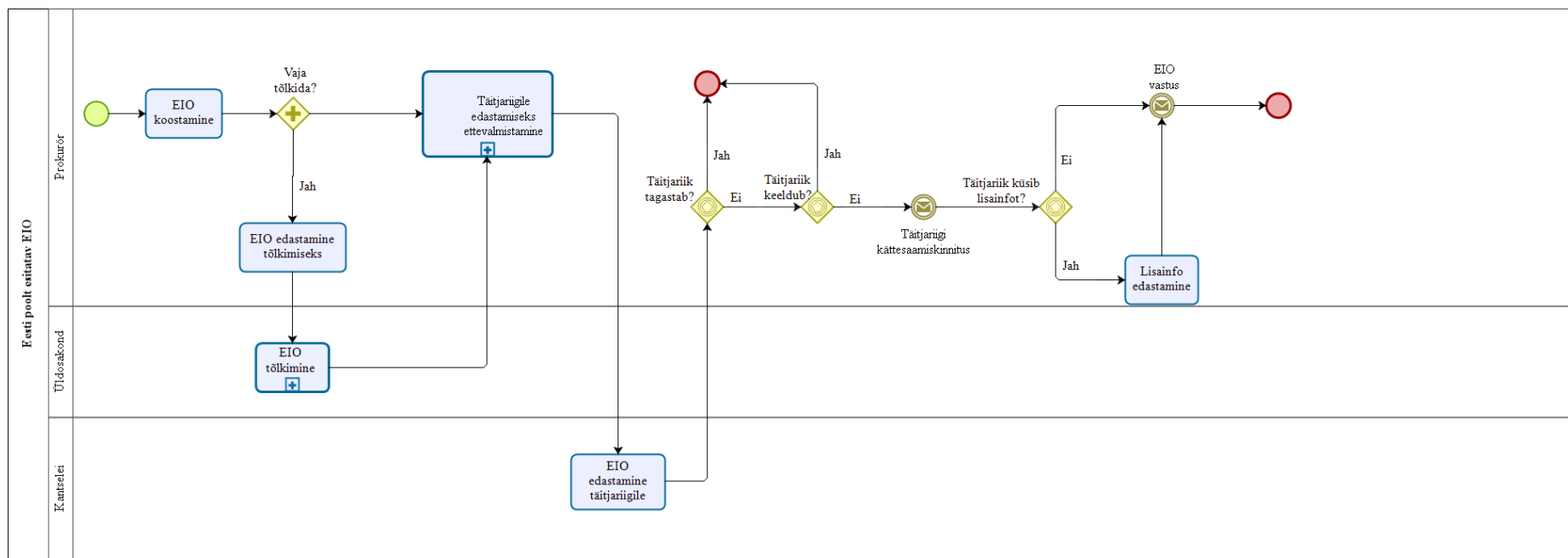
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/41/EL 6. artikli 3. lõikest tulenevalt on Euroopa uurimismäärust, mis on täitjariigile juba esitatud, võimalik ka tagasi võtta (näiteks olukorras, kus vajadus taotletud menetlustoimingu tegemiseks ära langeb).
- 6) Täitjariigis tehakse taotletud menetlustoiming (näiteks kuulatakse isik üle). Tulem (toodud näite puhul ülekuulamisprotokoll) edastatakse prokuröriile.

Kui täitjariigil tekib seoses taotluse või selle täitmisega küsimusi, on tal õigus küsida taotlevalt riigilt lisainfot. Samuti võib seoses Euroopa uurimismääruse täitmisega küsimusi tekkida taotleval riigil. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/41/EL 7. artikli 2. lõikest tulenevalt toimub sellisel juhul ametlik suhtlus taotleva asutuse või ametiisiku ja määrust täitva asutuse või ametiisiku vahel. Praktikas tähendab see praegu üldjuhul, et täitev ametiisik pöördub elektronposti teel Euroopa uurimismääruse koostanud prokuröri poole, või vastupidi. Täitev asutus või ametiisik nähtub Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitusest.

- 7) Kui taotletud menetlustoimingu tulemit saab kasutada Eestis toimivas kriminaalmenetluses, siis lisatakse see kriminaalmenetluse materjalide hulka.

Eesti poolt teisele liikmesriigile esitatava Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess on kujutatud joonisel 2 (lk 25).

Joonis 2. Eesti poolt esitatava Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess (as is).

3.3 E-Toimik

E-Toimik on keskne menetlusinfosüsteem, millel puudub oma kasutajaliides. E-Toimikut kasutavad erinevad kriminaal-, väärteo-, tsiviil-, haldus- ja põhiseaduslikkuse järelevalve asjade menetlemise õigusega asutuste infosüsteemid, nagu näiteks kohtute infosüsteem KIS, menetlusinfosüsteem MIS, prokuratuuri infosüsteem PRIS jt [3, lk 7]. E-Toimikus asuvad kõik sisulised kriminaalmenetluse andmed (prokuratuuri infosüsteemis PRIS neid ei hoita).

E-Toimik on teenusepõhine infosüsteem [3, lk 7]. See tähendab, et teised infosüsteemid (edaspidi ka klientsüsteemid), sealhulgas prokuratuuri infosüsteem PRIS, suhtlevad E-Toimiku infosüsteemiga üle X-tee erinevate teenuste kaudu. E-Toimikul on hulk teenuseid, mille poole saavad klientsüsteemid (E-Toimikuga liidestunud infosüsteemid) pöörduda. Samuti on E-Toimikul endal võimalus pöörduda teiste süsteemide poole, eelkõige saata teistele süsteemidele teavitusi.

E-Toimiku teenused jagunevad:

- 1) toimingupõhised teenused ehk sisuteenused ehk toimingud;
- 2) tugiteenused.

Toimingud on E-Toimiku andmevahetuskihi andmeolemi “Toiming” kesksed teenused, mille kinnitamisega (ehk registreerimisega) tekivad juriidilise dokumendi digitaalsed vasted [3, lk 7]. Tugiteenused on sisuteenuseid toetavad teenused, millele reeglina paberdokumendi vastet ei leidu [3, lk 9].

3.3.1 Toimingu mõiste E-Toimikus

Toimingul on E-Toimiku kontekstis kaks tähendust: see osundab nii E-Toimiku andmevahetuskihi andmeolemile “Toiming” kui ka selle andmeolemi põhjal toimivale E-Toimiku X-tee teenusele. Seda põhjusel, et reaalses elus vastab andmeolemile “Toiming” ja selle andmestikule mingi konkreetne juriidilist jõudu omav (paber)dokument ning teenus selle registreerimiseks E-Toimikus on alati toimingu- ehk antud andmeolemi põhine.

Toimingu liik näitab nii seda, millise dokumendiga on tegemist kui ka seda, millise toimingupõhise teenusega on tegemist - X-tee teenuse nimetuses sisaldub toimingu liik. Toimingu liiki täpsustavad selle alaliik ja alaliigi täpsustus. Toimingu liigi täpsustamine on vajalik siis, kui toimingu liik on väga üldine ja koondab enda alla erinevaid, kuid juriidiliselt väga sarnaselt käituvaid dokumente. Samuti on toimingu liigi täpsustamine vajalik siis, kui üks ja sama toiming võib anda mõnele teisele toimingule erineva lahenduse. Tehniliselt käituvad ühe ja sama liigiga toimingud reeglina väga sarnaselt ja jaotumine alaliikideks ja alaliigi täpsustamine on kas informatiivse või väga väikese funktsionaalse erinevusega.

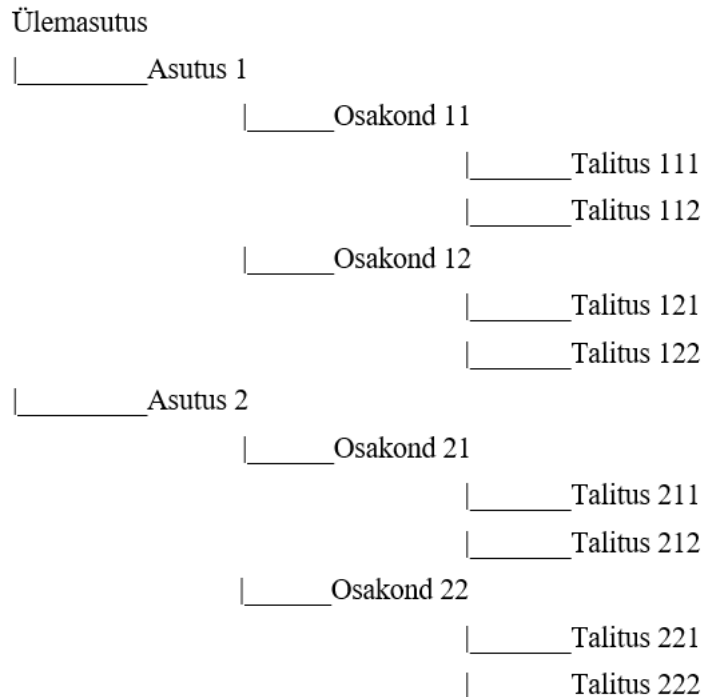
Toimingud luuakse alati ühe asja ühe menetluse raames. See tähendab, et toiming on alati seotud selle menetlusega, mille raames ta loodi. Iga toiming on seotud ainult ühe menetlusega [3, lk 332].

3.3.2 E-Toimiku õiguste süsteemi kirjeldus

E-Toimiku poole pöördumisel peavad kõik klientsüsteemide kasutajad näitama oma rolli ja asutust, millega nad E-Toimiku poole pöörduvad. Teisisõnu, E-Toimikus olevate andmete vaatamise õiguse andmisel on määrava tähtsusega kasutaja roll ja asutus, aga ka osalise liik.

E-Toimiku rollid on näiteks menetleja, vaatleja kriminaalasjades, kantselei ametnik, haldur (loetelu ei ole ammendav).

Asutus tähendab E-Toimiku õiguste kontekstis kõrgeimat asutust koos erinevate reaalsete asutuste, allasutuste, osakondade jne hierarhiaga. Need asutused, mis ei ole hierarhias kõige kõrgemal, kannavad E-Toimiku kontekstis struktuuriüksuse nimetust [3, lk 22]. E-Toimiku asutuse ja struktuuriüksuse põhimõte on kujutatud joonisel 3, kus kõik asutused, osakonnad ja talitused on E-Toimiku mõistes „struktuuriüksused“ ja Ülemasutus kui hierarhia kõrgeim asutus on E-Toimiku mõistes „asutus“.

Joonis 3. Asutuste ja struktuuriüksuste põhimõtte E-Toimikus.

Prokuratuuri puhul on asutuseks „Prokuratuur“, mille näol on tegemist fiktiivse asutusega, mis koondab ühtsesse hierarhiasse kõik prokuratuuride asutused ja võimaldab tagada vajalikud vaatamisõigused [3, lk 23].

Kui E-Toimiku poole pöörduv klientsüsteemi kasutaja on ametnik (ja PRIS-i kasutaja saab E-Toimiku poole pöörduda ainult ametnikuna), arvestatakse õiguste andmisel ka tema osalise liigiga konkreetses asjas. Osalise liigid on näiteks prokurör, vastutav prokurör, vaatlaja, uurija (loetelu ei ole ammendav).

3.4 Prokuratuuri infosüsteem

Prokuratuuri infosüsteem PRIS on töövahend prokuröridele ja uurijatele kohtueelse kriminaalmenetluse läbiviimiseks. PRIS-i andmebaasis hoitakse andmeid minimaalselt: täpsemalt hoitakse seal ainult neid andmeid, mis on vajalikud PRIS-i toimimiseks (kasutajate andmed, logid jne) [10]. Kõiki sisulisi kriminaalmenetluse andmeid hoitakse E-Toimiku andmebaasis. E-toimiku süsteemi kantakse andmeid ja e-toimiku süsteemi kantud andmeid kasutatakse andmevahetuskihi X-tee kaudu.

3.4.1 Prokuratuuri infosüsteemi õiguste süsteemi kirjeldus

Lisaks käesoleva töö peatükis 3.3.2 kirjeldatud E-Toimiku õiguste süsteemi loogikale seab ka PRIS õiguste osas teatud piirangud.

Igal PRIS-i kasutajal on profiil. Profiil moodustub asutuse/üksuse ja rolli kombinatsioonist. Profiile võib kasutajal olla ka mitu.

Roll on kasutajale määratud privileegide kogum. Privileeg on õigus infosüsteemis midagi näha või midagi teha. Rollid, mida kasutajale anda saab, sõltuvad asutusest (uurimisasutus, prokuratuur vm). Lisaks määratud rollist tulenevatele privileegidele on kasutajale võimalik anda kasutajapõhiseid eriõigusi.

PRIS-i rollid on järgmised:

- 1) kantselei;
- 2) uurija;
- 3) uurimisjuht;
- 4) prokurör;
- 5) juhtivprokurör;
- 6) riigiprokurör;
- 7) konsultant;
- 8) vaatleja;
- 9) haldur.

PRIS-is kasutatavad rollid on sõltumatud E-Toimiku teenustes kasutatavatest rollidest. E-Toimiku rollid on üldisemad ning reguleerivad kasutaja õigusi koos kasutajaga seotud asutusega/üksusega.

PRIS-i rollid on omavahel osaliselt hierarhilises suhtes, moodustades kaks gruppi:

- 1) riigiprokurör, juhtiv prokurör, prokurör;
- 2) juhtiv uurija, uurija.

Ülaltoodud gruppides on rollid järjestatud n.ö tugevamast nõrgemaks. Rolli hierarhiast koos asutuse hierarhiaga (tuleneb E-Toimikust) tuleneb, milliseid oma alluvate menetlusi kasutaja näeb, kuulumata menetlusgruppi.

Eelmisest lõigust nähtub, et õigus midagi PRIS-is näha või teha sõltub lisaks eeltoodule veel ka kuulumisest menetlusgruppi. Menetlusgrupp on üksnes PRIS-i põhine termin; E-Toimik menetlusgrupiga ei opereeri. Menetlusgruppi kuuluvad kasutajad saavad konkreetse menetluse raames teha toiminguid vastavalt nende rollist tulenevatele õigustele. Menetlusgruppi lisanduvad isikud kahel viisil: kas automaatselt teatud tegevuste tulemusena või siis, kui vastavat õigust omav kasutaja nad menetlusgruppi lisab.

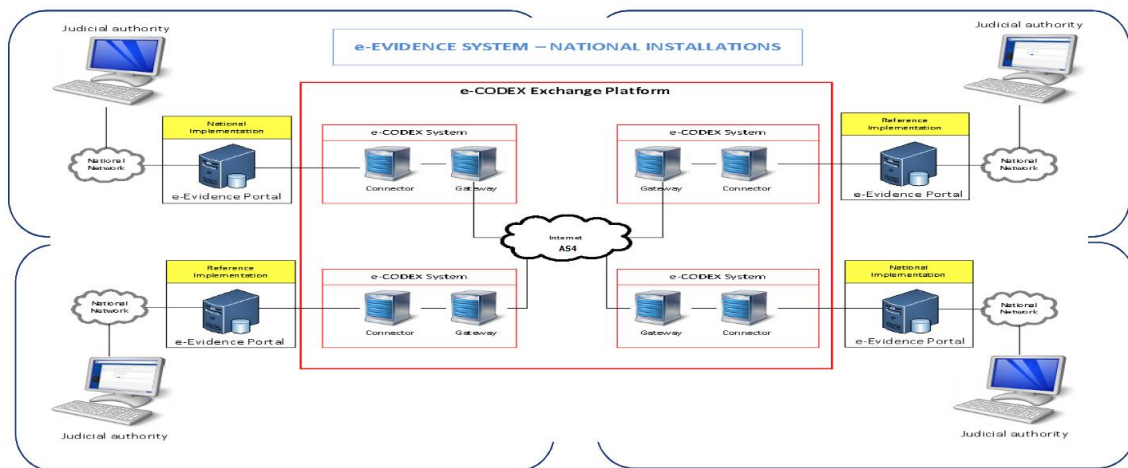
3.5 E-Evidence ja e-CODEX

E-CODEX (*e-Justice Communication via Online Data Exchange*) on üle-Euroopaline digitaalne infrastruktuur, mis ühendab Euroopa Liidu liikmesriikide infosüsteeme [4]. Täpsemalt ühendab e-CODEX läbi e-Justice domeeni liikmesriikide infosüsteeme Euroopa Liidu infosüsteemidega. E-CODEX'i kaudu informatsiooni vahetamiseks peab iga liikmesriik looma endale oma ligipääsupunkti [11].

Õiguslikud instrumendid, mida e-CODEX hetkel toetab, on Euroopa maksekäsumenetlus, Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus, rahaliste karistuste vastastikune tunnustamine, Euroopa uurimismäärus ning õigusabitaotlus. Eesmärk on, et nii Euroopa Liidu kodanikud kui ka ametnikud saaksid õiguskaitseorganitega suhelda elektrooniliselt. Samuti peaks õiguskaitseorganite omavaheline suhtlus olema võimalik elektroonilisi kanaleid kasutades [11].

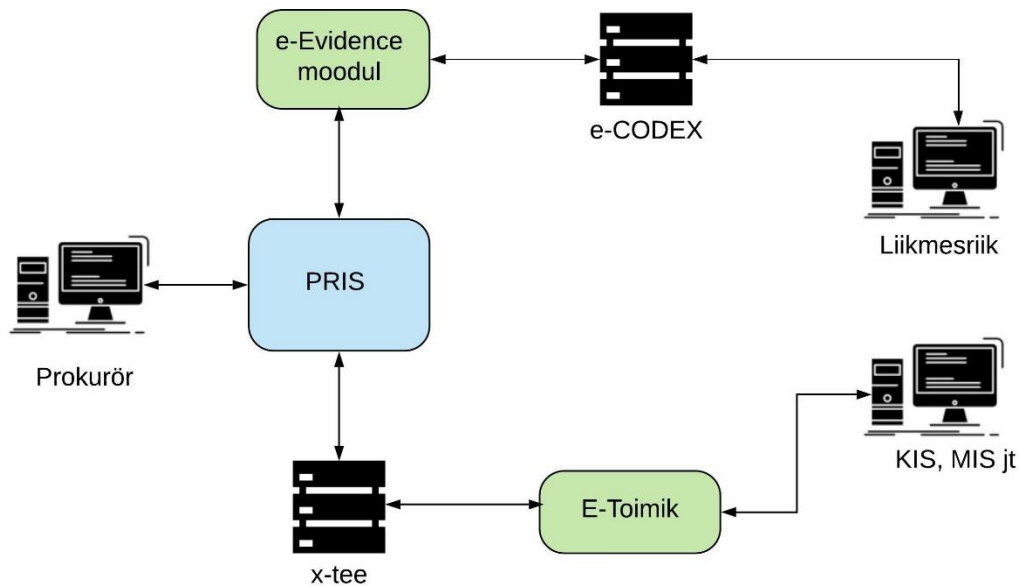
e-Evidence on portaal, mille kaudu hakkab toimuma Euroopa uurimismääruste ja õigusabitaotluste ning nende vastuste edastamine Euroopa Liidu liikmesriikide vahel [12]. Portaali arenduse eest vastutab Euroopa Komisjon. Liikmesriikidel on võimalik portaal kasutusele võtta sellisel kujul, nagu see on, kuid mõned liikmesriigid, s.h Eesti, soovivad selle liidestada oma siseriiklike infosüsteemidega.

Joonisel 4 (lk 31) on kujutatud e-CODEX'i ja e-Evidence portaali suhet liikmesriikide infosüsteemidega [12].

Joonis 4. e-CODEX'i ja e-Evidence portaali suhe liikmesriikide infosüsteemidega.

Joonisel 5 on kujutatud e-Evidence portaali liidestamist PRIS-iga [13].

Joonis 5. E-Evidence portaali liidestamine PRIS-iga.

3.5.1 E-Evidence portaali funktsionaalsused

Käesoleva töö kirjutamise ajal ei ole Euroopa Komisjon liikmesriikidele veel e-Evidence portaali dokumentatsiooni edastanud, kuid liikmesriikidele on võimaldatud ligipääs e-Evidence portaali demokeskkonnale (*e-Evidence Exchange System Reference Implementation*) [14] ning lähtuda saab ka asjaolust, et e-Evidence portaali arendamisel on aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprillil 2014 vastu võetud direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades ning reguleerib Euroopa uurimismääruse menetlust üsna detailselt.

E-Evidence portaal on kasutatavaid funktsionaalsusi on käsitletud alljärgnevalt [14]. Oluline on märkida, et kasutatavad funktsionaalsused sõltuvad Euroopa uurimismääruse staatusest.

1. Taotlev riik saab:

- 1.1. Koostada ja edastada Euroopa uurimismäärust. Vormi väljad vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprillil 2014 vastu võetud direktiivi 2014/41/EL lisale A ehk Euroopa uurimismääruse kinnitatud vormile (edaspidi ka *Lisa A*, portaalil *Request*). Väljad, mille täitmine on kohustuslik direktiiviga kinnitatud vormis, peavad olema täidetud ka portaalil. Euroopa uurimismääruse peab allkirjastama.
- 1.2. Euroopa uurimismäärust tagasi võtta (portaalil *Withdrawal*). Toimingut saab teha pärast Euroopa uurimismääruse edastamist täitjariigile.
- 1.3. Teavitada Euroopa uurimismääruse koostamise vastu õiguskaitsevahendi taotlemisest (portaalil *Send notification about the legal remedies sought against the issuing of the EIO*). Toimingut saab teha pärast Euroopa uurimismääruse edastamist täitjariigile.
- 1.4. Saata täitjariigile muud informatsiooni (portaalil *Send any other information*). Toimingut saab teha pärast Euroopa uurimismääruse edastamist täitjariigile.
- 1.5. Taotlust sulgeda ja taasavada (portaalil *Close a case / Reopen a case*). Toimingut saab teha pärast Euroopa uurimismääruse edastamist täitjariigile. Nii taotluse sulgemine kui ka taasavamine toimub ainult taotleva riigi osas, täitjariiki sellest ei teavitata.
- 1.6. Pärast Euroopa uurimismääruse esitamist täitjariigile võib taotlev riik saada portaalil järgmisi teavitusi ja/või teha järgmisi toiminguid:
  - 1.6.1. Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitus (portaalil *Confirmation of receipt of an EIO*. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprillil 2014 vastu võetud direktiivi 2014/41/EL lisa B);

- 1.6.2. Lisainformatsiooni küsimine täitjariigi poolt (portaalis *Request for additional information*). Taotlev riik saab sellele vastata (portaalis *Reply to request for additional information*). Lisainformatsiooni küsimine ja vastus seotakse omavahel.
- 1.6.3. Euroopa uurimismääruse vastus (osaline või täielik) (portaalis *Total / partial reply*);
- 1.6.4. Euroopa uurimismääruse osaline või täielik tagastamine (*non-recognition*) või keeldumine (*non-execution*);
- 1.6.5. Muud teavitused, näiteks tähtaja pikendamise kohta (portaalis *Notification*);
- 1.6.6. Kinnitus menetluse lõpetamise kohta Euroopa uurimismääruse tagasivõtmise korral (portaalis *Confirmation about the end of the transaction in case of withdrawal*);
- 1.6.7. Nn *service message* informatsiooni osas, mis ei ole hõlmatud eeltoodud loeteluga.
- 1.6.8. Vastata otse täitjariigi sõnumile *Send other information*. Sellisel juhul seotakse sissetulnud sõnum ja väljaläinud sõnum (vastus).

2. Täitjariik saab:

- 2.1. Koostada ja edastada Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitust (*Confirmation of receipt of an EIO*). Vormi väljad vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprillil 2014 vastu võetud direktiivi 2014/41/EL lisale B ehk Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnituse kinnitatud vormile. Väljade, mille täitmine on kohustuslik direktiiviga kinnitatud vormis, on seda ka portaalis.
- 2.2. Saata taotlevale riigile teavitust (portaalis *Notification*). e-Evidence portaali demokeskkonna (*e-Evidence Exchange System Reference Implementation*) kasutusjuhend loetleb juhud, millal on asjakohane selle teavituse liigi saatmine [14, lk 67].

- 2.3. Küsida taotlevalt riigilt lisainformatsiooni (portaalis *Request for additional information*).
- 2.4. Saata muud informatsiooni (portaalis *Send other information*).
- 2.5. Euroopa uurimismääruse täitmisest keelduda, kas osaliselt või täielikult (portaalis *Reject EIO*).
- 2.6. Euroopa uurimismäärust tagastada (portaalis *Return EIO*).
- 2.7. Euroopa uurimismäärusele vastata, s.t edastada taotlevale riigile tulemuse, s.h tõendid (portaalis *Outcome*).
- 2.8. Taotluse sulgeda / taasavada (portaalis *Close a case / Reopen a case*). Nii nagu taotleva riigi puhul, toimub see antud juhul ainult täitva ehk selle riigi osas, kes toimingu teeb. Teist poolt ehk antud juhul taotlevat riiki sellest ei teavitata. Pärast taotluse sulgemist on portaalis selle osas võimalik teha üksnes teatud toiminguid: saata teavitust (*Notification*), küsida lisainformatsiooni (*Request for additional information*), saata muud informatsiooni (*Send any other information*) ja taotlust taasavada (*Reopen a case*).
- 2.9. Menetlust lõpetada, kui taotlev riik taotluse tagasi võtab – praeguses portaali versioonis see funktsionaalsus puudub, kasutada tuleb *Send other information* sõnumit.

3.6 Analüüsi läbiviimisel kasutatud meetodika ja vahendid

Uute infotehnoloogiliste lahenduste väljatöötamisel algab kliendi vajaduste väljaselgitamine reeglina ärianalüüsist. Ärianalüüsi keskmes on protsessid, täpsemalt äriprotsessid. Ärianalüüs algab hetkeolukorra kaardistamisega. Ärianalüüsi üheks tulemiks, mis annab sisendi infosüsteemi nõuete väljaselgitamiseks, on protsesside tuvastamine ja selge, läbimõeldud üleskirjutamine ja/või modelleerimine.

3.6.1 Nõuete kogumisel kasutatav metoodika

Järelikult on ärianalüüsi tuum informatsiooni kogumine ja probleemide tuvastamine. Meetodi valik sõltub uuritavast olukorrast Üks peamisi ärianalüüsis kasutatavaid meetodeid informatsiooni kogumiseks on intervjuerimine.

Käesoleval juhul intervjueriti lõppkasutajaid: Riigiprokuratuuri prokuröre, kes korraldavad rahvusvahelisest õigusalasest koostööst prokuratuurile tulenevate kohustuste täitmist, sealhulgas Eestile esitatud Euroopa uurimismääruste täitmist ning kes seetõttu oskavad kirjeldada nii Eestile esitatava Euroopa uurimismääruse kui ka Eesti poolt teisele Euroopa Liidu liikmesriigile esitatava Euroopa uurimismääruse menetlemise protsessi. Ühtlasi olid intervjueritavad igapäevased PRIS-i kasutajad. Kasutati poolstruktureeritud ehk teemaintervjuud ja struktureerimata ehk avatud grüpiintervjuud [15].

Lisaks kasutas töö autor nõuete kogumisel erinevat dokumentatsiooni, sealhulgas Euroopa uurimismäärust ja prokuratuuri puudutavaid õigusakte, ja e-Evidence portaali demokeskkonda (*e-Evidence Exchange System Reference Implementation*).

Ärianalüüsi olulised komponendid on protsessimudelid, mis aitavad tuvastada protsessi osapooli ja nende tegevusi, mida infosüsteemi toel läbi viiakse (või läbi viia tahetakse). Tavaliselt modelleeritakse protsessid kahes versioonis: nii, nagu need toimuvad täna (*as is*) ja nii, nagu need toimuksid uue lahenduse kohaselt (*to be*).

Käesolevas töös kasutas autor äriprotsesside mudeldamiseks standardit nimega BPMN. BPMN (lühend ingliskeelsest terminist *Business Process Modelling Notation*) on äriprotsesside modelleerimiskeel, mis võimaldab äriprotsesse ja töövooge graafiliselt esitada. BPMN 2.0 spetsifikatsiooni [16] kohaselt on BPMN-i peamine eesmärk pakkuda notatsiooni, mis on kergesti arusaadav kõigile kasutajatele, alates ärianalüütikutest, kes loovad esialgsed protsessivisandid ja tehnilistest arendajatest, kes vastutavad tehnoloogia, mis neid protsesse teostavad, implementeerimise eest, kuni äripoole inimesteni, kes neid protsesse juhivad ja monitoorivad. Seega loob BPMN standardiseeritud silla äriprotsesside disaini ja implementeerimise vahele.

3.6.2 Nõuete struktureerimisel kasutatav metoodika

Analüüsi faasi võib jagada kaheks alafaasiks: nõuete kogumine ja nõuete struktureerimine. Nõuete kogumiseks kasutatav metoodika on kirjeldatud eelmises alapeatükis, kuid pärast nõuete kogumist on vaja nõuded ka struktureerida. Käesolevas töös kasutatakse tuvastatud nõuete struktureerimiseks kasutusmalle (inglise keeles *use case*). Kasutusmallid on suunatud süsteemi funktsionaalsuse ja äriprotsessi kirjeldamisele ega kirjelda andmete liikumist. Teisisõnu - kasutusmall kirjeldab seda, mida kasutaja peab saama infosüsteemis teha, kuid ei kajasta kõiki nõudeid süsteemile. Neid tuleb täiendada dokumentidega, mis täpsustavad nõudeid, nagu ärireeglid, andmemudelid jne [17, lk 241].

Kasutusmalli skemaatiliseks esitamiseks kasutab autor kasutusmalli mudelit (inglise keeles *use case diagram*), mis on kirjeldatud UML-is (inglise keeles *Unified Modeling Language*). UML on ühtne modelleerimiskeel, mis võimaldab koostada erinevaid käitumis- ja struktuurimudeleid [18].

4 E-Evidence portaali funktsionaalsuste ja PRIS-i lisanduvate funktsionaalsuste analüüs

Käesoleva töö kirjutamise ajal ei ole Euroopa Komisjon liikmesriikidele veel e-Evidence portaali dokumentatsiooni edastanud. Seetõttu on analüüsi teostamisel lähtunud e-Evidence portaali demokeskkonnast (*e-Evidence Exchange System Reference Implementation*), selle kasutusjuhendist [14] ning asjaolust, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprillil 2014 vastu võetud direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades, sätestab detailselt toimingud, mida Euroopa uurimismääruse menetluses tegema peab ja/või teha saab.

4.1 Rahvusvahelise menetluse tekkimine

Käesoleva töö alapeatükist 3.2.2 nähtub, et käesoleval ajal registreeritakse Riigiprokuratuuri jõudnud Euroopa uurimismäärus kõigepealt dokumendihaldussüsteemis. PRIS-is ning seega ka E-Toimikus Euroopa uurimismäärusega seonduv informatsioon, sealhulgas Euroopa uurimismääruse esitamise fakti, rahvusvahelise kriminaalmenetluse ning selle raames tehtud menetlustoimingute kohta puudub. Euroopa uurimismääruse menetlemisega seotud informatsiooni haldamises ühtne süsteem puudub. Sageli ongi see üksnes menetleja elektronpostkastis. Selline lahendus on ebamugav, ei võimalda saada terviklikku ülevaadet rahvusvahelise kriminaalmenetluse seisust, eriti olukorras, kus prokurör viibib puhkusel, haigestub või lahkub töölt, ning on ilmselges vastuolus digitaalse menetluse põhimõttega.

Pärast e-Evidence portaali kasutusele võtmist peaks Euroopa uurimismääruste (ja õigusabitaotluste) esitamine toimuma ainult elektrooniliselt nimetatud portaali kaudu. PRIS-i liidestamisel e-Evidence portaaliga on protsessi maksimaalse automatiseerimise seisukohast mõistlik, kui e-Evidence portaali kaudu esitatud Euroopa uurimismäärus jõuab läbi PRIS-i E-Toimikusse ning selle alusel algab rahvusvaheline kriminaalmenetlus automaatselt. Siinkohal on oluline, et rahvusvahelist kriminaalmenetlust tuleb Euroopa uurimismääruse saamisel alustada igal juhul, sealhulgas siis, kui ilmneb, et Euroopa uurimismäärus kuulub KrMS § 489⁴⁶ lg 4 alusel

tagastamisele. Euroopa uurimismääruse registreerimise vajadus dokumendihaldussüsteemis sellisel juhul kaoks.

Ehkki e-Evidence portaali kasutusele võtmine on kohustuslik kõikidele Euroopa Liidu liikmesriikidele, ei ole selleks konkreetset tähtaega määratud. Seetõttu tuleb eeldada, et liikmesriigid võtavad portaali kasutusele erinevatel aegadel. Samuti ei saa välistada, et ka siis, kui kõik liikmesriigid on portaali kasutusele võtnud, esitatakse aeg-ajalt Euroopa uurimismääruseid jätkuvalt posti või e-posti teel. Sellest tulenevalt peab PRIS-is olema võimalus Euroopa uurimismäärust käsitsi sisestada ning selle alusel rahvusvahelist kriminaalmenetlust alustada.

Käesoleva töö alapeatükist 3.3 nähtub, et E-Toimik on teenuse- ehk (E-Toimiku kontekstis) toimingupõhine infosüsteem ning toimingud luuakse alati ühe asja ühe menetluse raames. Järelikult on selle eelduseks, et PRIS-is mingeid toiminguid teha, kriminaalasja ja -menetluse olemasolu. Kuivõrd Eesti poolt teisele liikmesriigile Euroopa uurimismääruse esitamise eelduseks on käimasolev riigisisene kriminaalmenetlus (vt käesoleva töö alapeatükki 3.2.3), siis on järelikult ka E-Toimikus olemas nii asi kui ka selle asja (vähemalt üks) menetlus. Kui aga Euroopa uurimismäärus esitatakse Eestile, siis Eestis vastavat kriminaalmenetlust ei toimu.

Ülaltoodust nähtub, et lahendamist vajab mitu küsimust. Alustuseks - kuidas tekib Eestile esitatava Euroopa uurimismääruse puhul E-Toimikusse asi ning selle asja raames menetlus. Asi peab tekkima igal juhul, s.t ka siis, kui vastutav prokurör Euroopa uurimismääruse tagastab, sest ka tagastamine (kui toiming) tuleb teha mingi asja menetluse raames. E-Toimik ei võimalda luua asja ilma, et tekiks kohe ka esimene menetlus ega luua menetlust ilma asjata, mistõttu on otstarbekas kasutusele võtta uus menetluse liik „rahvusvaheline kriminaalmenetlus“.

Eesti poolt teisele liikmesriigile esitatava Euroopa uurimismääruse puhul võiks rahvusvaheline kriminaalmenetlus tekkida riigisisese kriminaalmenetluse, mille raames Euroopa uurimismäärus esitatakse, sisse. Ühe riigisisese kriminaalmenetluses võib olla mitu rahvusvahelist kriminaalmenetlust. Eestile esitatava Euroopa uurimismääruse puhul riigisisest kriminaalmenetlust tekkida ei tohi.

Eeltoodust tulenevalt võiks lahendus olla selline, mille puhul Euroopa uurimismääruse jõudmisega läbi PRIS-i E-Toimikusse algaks asi ja selle asja raames rahvusvaheline

kriminaalmenetlus automaatselt. Samas peab jääma võimalus muud kanalit pidi saabunud Euroopa uurimismääruse käsitsi PRIS-is registreerimiseks – sellisel juhul algaks asi ja selle raames rahvusvaheline kriminaalmenetlus Euroopa uurimismääruse registreerimisega. Eesti poolt teisele liikmesriigile esitatava Euroopa uurimismääruse puhul algaks rahvusvaheline kriminaalmenetlus PRIS-is koostatud Euroopa uurimismääruse kinnitamisega E-Toimikusse.

4.2 E-Evidence portaali funktsionaalsus

Käesoleva töö peatükist 3.3.1 nähtub, et E-Toimik on teenuse- ehk toimingupõhine infosüsteem. Seetõttu tuleb uued funktsionaalsused realiseerida uute teenuste ehk toimingutena. Käesolevas alapeatükis käsitletud toimingute vajaduse analüüsimisel lähtus töö autor funktsionaalsustest, mida võimaldab e-Evidence demokeskkond. Suures osas on need toimingud, mis tulenevad niinimetatud EIO direktiivist ning mida e-Evidence portaal peab võimaldama.

4.2.1 Euroopa uurimismääruse esitamine Euroopa Liidu liikmesriigile e-Evidence portaali kaudu

Euroopa uurimismääruse koostamine. Käesoleva töö alapeatükist 3.5.1 nähtub, et taotlev riik saab e-Evidence portaalil koostada ja täitjariigile edastada Euroopa uurimismäärust – portaalil funktsionaalsus „*Request*“, samuti „*Annex A*“. EIO direktiiv sätestab Euroopa uurimismäärusele kindla vormi (direktiivi lisa A). Portaalil vastavad Euroopa uurimismääruse vormi väljad vastama EIO direktiivile. Järelikult peab vastav funktsionaalsus lisanduma ka PRIS-i ja E-Toimikusse. See eeldab uue teenuse ehk E-Toimiku kontekstis uue toimingu – Euroopa uurimismäärus – kasutuselevõttu.

Käesoleva töö alapeatükis 3.2.3 on kirjeldatud, et Euroopa uurimismääruse esitamise eelduseks on see, et Eestis on alustatud kriminaalmenetlust. Infosüsteemide kontekstis tähendab see, et E-Toimikusse peab olema loodud asi ja asja sisse kriminaalmenetlus. Euroopa uurimismääruse esitamine on rahvusvahelist kriminaalmenetlust alustav toiming. See tähendab, et E-Toimiku ja PRIS-i kontekstis peab olemasoleva riigisisese kriminaalmenetluse sisse tekkima rahvusvaheline kriminaalmenetlus, millel on oma andmestik, sealhulgas rahvusvahelise kriminaalmenetluse number. Rahvusvahelise kriminaalmenetluse loomiseks E-Toimikusse ja rahvusvahelise kriminaalmenetluse

numbri saamiseks tuleb vahesammuna edastada rahvusvahelise kriminaalmenetluse alustamiseks vajalikud andmed E-Toimikusse. Vastusena tagastab E-Toimik rahvusvahelise kriminaalasja numbri ning kasutaja saab toimingut lõpetada.

Käesoleva töö alapeatükis 3.2.3 on kirjeldatud, et tulenevalt KrMS § 489⁵² lg-st 1 on Euroopa uurimismäärust kohtueelses menetluses pädev koostama ja Euroopa Liidu liikmesriigi pädevale asutusele edastama prokuratuur. Euroopa uurimismääruse võib koostada ja täitvale riigile edastada iga prokurör. Käesoleva töö alapeatükis 3.4.1 kirjeldatud PRIS-i õiguste süsteemi kontekstis tähendab see, et toimingut peavad saama teha kasutajad, kelle roll on „prokurör“, „juhtivprokurör“ või „riigiprokurör“. Lisaks peavad prokuröri nimel saama toimingut teha kasutajad rolliga „konsultant“. Kasutajad rolliga „haldur“ saavad teha kõiki toiminguid, sealhulgas käesolevat.

Euroopa uurimismääruse tagasivõtmine. Käesoleva töö alapeatüki 3.2.3 punktist 4 nähtub, et mõnikord on vaja Euroopa uurimismäärus pärast välisriigile esitamist tagasi võtta – näiteks langeb ära vajadus taotletud menetlustoimingu tegemiseks. Seda võimaldab nii Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/41/EL 6. artikli 3. lõige kui ka e-Evidence portaali demokeskkond: funktsionaalsus „*Withdrawal*“. Järelikult peab vastav funktsionaalsus lisanduma ka PRIS-i ja E-Toimikusse. See eeldab uue teenuse ehk E-Toimiku kontekstis uue toimingut – Euroopa uurimismääruse tagasivõtmine – kasutuselevõttu.

E-Evidence portaalis eeldab selle funktsionaalsuse kasutamine, et teisele liikmesriigile on esitatud Euroopa uurimismäärus. PRIS-i ja E-Toimiku kontekstis tähendab see, et toimingut tegemiseks peab kasutaja sisestama alustoimingu, milleks on Euroopa uurimismäärus.

Euroopa uurimismäärust peavad saama tagasi võtta kõik, kellel on õigus Euroopa uurimismäärust esitada, s.t kõik prokurörid. Käesoleva töö peatükis 3.4.1 kirjeldatud PRIS-i õiguste süsteemi kontekstis tähendab see, et toimingut peavad saama teha kasutajad, kelle roll on „prokurör“, „juhtivprokurör“ või „riigiprokurör“. Lisaks peavad prokuröri nimel saama toimingut teha kasutajad rolliga „konsultant“. Kasutajad rolliga „haldur“ saavad teha kõiki toiminguid, sealhulgas käesolevat.

Infovahetus. Pärast Euroopa uurimismääruse esitamist võimaldab E-Evidence portaali demokeskkond edastada täitjariigile erinevas formaadis informatsiooni. Nii saab saata

teavitust Euroopa uurimismääruse koostamise vastu õiguskaitsevahendi taotlemisest (portaalis funktsionaalsus „*Send notification about the legal remedies sought against the issuing of the EIO*“), aga ka muud informatsiooni (portaalis *Send any other information*) [vt käesoleva töö alapeatükki 3.5.1, punkte 1.3 ja 1.4].

PRIS-i ja E-Toimiku kontekstis on otstarbekaks lahendada e-Evidence portaali erinevad informatsiooni vahetamise funktsionaalsused viie toimingu liigi ja vajadusel nende alaliikide kasutuselevõtmisega. Need toimingud võiksid olla „Lisainfo küsimine“ (e-Evidence portaalis *Request for additional information* - seda käsitleb järgmine alapeatükk), „Vastus lisainfo küsimisele“ (e-Evidence portaalis *Reply to request for additional information*), „Päring“ (e-Evidence portaalis *Send any other information*) ja „Vastus päringule“ (e-Evidence portaalis samuti *Send any other information*). Selle toimingu kasutamise eeltingimus on see, et teiselt poolelt on saabunud päring (*Send any other information*) ning vastust soovitakse selle konkreetse päringuga siduda. Päringuid saata ja nendele vastata saavad nii taotlev riik kui ka täitjariik igas Euroopa uurimismääruse menetlemise staadiumis). Viies toiming informatsiooni vahetamiseks võiks olla „Teavitust“ (e-Evidence portaalis *Notification*), millele vajadusel saaks lisada alaliike. Ka teavitusi saavad nii taotlev riik kui ka täitjariik teineteisele saata igas Euroopa uurimismääruse menetlemise staadiumis. Nii nagu Euroopa uurimismääruse tagasivõtmisegi puhul, on ülalnimetatud funktsionaalsuste kasutamise eelduseks e-Evidence portaalis, et teisele liikmesriigile on esitatud Euroopa uurimismäärus.

Eeldusel, et täitjariik on küsinud lisainformatsiooni (e-Evidence portaalis funktsionaalsus *Request for additional information*), saab taotlev riik sellele vastata (e-Evidence portaalis funktsionaalsus *Reply to request for additional information*). Lisainformatsiooni küsimise võimalus tuleneb EIO direktiivist, seega peab nii E-Toimikus kui ka PRIS-is kasutusele võtma uued toimingud: lisainformatsiooni küsimine (juhul, kui Eesti on täitjariik. Vt ka järgmist alapeatükki) ja vastus lisainformatsiooni küsimisele (juhul, kui Eesti on taotlev riik).

Infovahetusega seotud toiminguid, v.a toimingut „Lisainfo küsimine“, peavad teha saama kõik, kellel on õigus Euroopa uurimismäärust esitada, s.t kõik prokurörid, mis PRIS-i õiguste süsteemi kontekstis (vt alapeatükki 3.4.1) tähendab, et toimingut peavad saama teha kasutajad, kelle roll on „prokurör“, „juhtivprokurör“ või „riigiprokurör“.

Lisaks peavad prokuröri nimel saama toimingut teha kasutajad rolliga „konsultant“. Kasutajad rolliga „haldur“ saavad teha kõiki toiminguid, sealhulgas käesolevat.

Rahvusvahelise menetluse lõpetamine. E-Evidence portaalis saab nii taotlev riik kui ka täitjariik menetlust sulgeda ja taasavada (portaalis funktsionaalsused *Close a case / Reopen a case*). Nii menetluse sulgemine kui ka taasavamine omab tähendust ainult vastavalt kas taotleva või täitjariigi jaoks ning teist poolt sellest ei teavitata. Rahvusvahelise menetluse lõpetamist on käsitletud eraldi alapeatükis 4.3.

4.2.2 E-Evidence portaali kaudu Eestile esitatud Euroopa uurimismäärus

Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitus. Juhul, kui Euroopa uurimismäärus esitatakse Eesti prokuratuurile, see tähendab, et täitjariik on Eesti, peab Eesti taotlevale riigile Euroopa uurimismääruse kättesaamist kinnitama. E-Evidence portaalis on selleks funktsionaalsus *Confirmation of receipt of an EIO* ehk *Annex B*. EIO direktiiv sätestab Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitusele kindla vormi (EIO direktiivi lisa B). Portaalis vastavad Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnituse vormi väljad EIO direktiivile. Järelikult peab vastav funktsionaalsus lisanduma ka PRIS-i ja E-Toimikusse. See eeldab uue teenuse ehk E-Toimiku kontekstis uue toimingu – Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitus – kasutuselevõttu.

Lisainformatsiooni küsimine. EIO direktiiv ja KrMS näevad ette, et juhul, kui Euroopa uurimismääruses esineb puudusi või ebatäpsusi, peab täitjariik taotleva riigiga ühendust võtma. E-Evidence portaalis on selleks olemas funktsionaalsus *Request for additional information* ning vastav toiming – „Lisainfo küsimine“ – tuleb kasutusele võtta ka E-Toimikus ja PRIS-is. Sellele toimingule korrespondeerub toiming „Vastus lisa küsimisele“ (e-Evidence portaalis funktsionaalsus *Reply to request for additional information*), mida on käsitletud eelmisel alapeatükis.

Lisainformatsiooni küsimise eelduseks on see, et teine liikmesriik on esitanud Euroopa uurimismääruse. Intervjuudest selgus, et Eestile esitatud Euroopa uurimismääruste puhul peaks kogu suhtlus taotleva riigiga toimuma Riigiprokuratuuri prokuröride, kes Riigiprokuratuuri tööjaotuskavast [9] tulenevalt korraldavad rahvusvahelisest õigusalasest koostööst prokuratuurile tulenevate kohustuste täitmist, kaudu. Seega peaksid toimingut „Lisainfo küsimine“ (erinevalt toimingust „Vastus lisainfo küsimisele“) saama teha üksnes nemad, mitte kõik prokurörid.

Euroopa uurimismääruse tagastamine. Teatud juhtudel ehk siis, kui esineb KrMS § 489⁴⁶ lg-s 4 sätestatud tagastamise alus, tuleb Euroopa uurimismäärus aga taotlevale riigile hoopis tagastada (vt ka käesoleva töö alapeatüki 3.2.2 punkti 3). Euroopa uurimismääruse tagastamine on instrument, mille näeb ette ka EIO direktiiv. E-Evidence portaalis on selleks olemas funktsionaalsus *Return EIO*. Selleks, et ka PRIS ja E-Toimik võimaldaksid Euroopa uurimismäärust tagastada, tuleb kasutusele võtta teenus „Euroopa uurimismääruse tagastamine“. Euroopa uurimismääruse võib tagastada tervikuna või osaliselt, siis peaksid toimingul „Euroopa uurimismääruse tagastamine“ olema alaliigid „Täielik tagastamine“ ja „Osaline tagastamine“.

Euroopa uurimismääruse täitmisest keeldumine. EIO direktiiv ja KrMS §-s 489⁵¹ näevad ette alused, millal täitjariik võib Euroopa uurimismääruse täitmisest keelduda. E-Evidence portaalis on selleks funktsionaalsus *Reject EIO*, mille vaste PRIS-is ja E-Toimikus võiks olla toiming „Täitmisest keeldumine“. Euroopa uurimismääruse täitmisest võib keelduda tervikuna või üksnes mõne taotletud menetlustoimingu osas ehk osaliselt, seega peaksid toimingul „Täitmisest keeldumine“ olema alaliigid „Täielik keeldumine“ ja „Osaline keeldumine“.

Euroopa uurimismäärusele vastamine. Pärast Euroopa uurimismäärusega taotletud menetlustoimingu(te) tegemist koostatakse Euroopa uurimismäärusele vastus. Vastus võib olla ka osaline – kas seetõttu, et Euroopa uurimismäärust oligi võimalik täita üksnes osaliselt või sellepärast, et mõni taotletud menetlustoiming on veel tegemata. E-Evidence portaalis on selleks funktsionaalsus *Total / partial reply*, millele PRIS-is ja E-Toimikus peaks vastama toiming „Vastus Euroopa uurimismäärusele“ toimingu alaliikidega „Täielik vastus“ ja „Osaline vastus“.

Lisaks saab ka Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise igas staadiumis saata taotlevale riigile päringuid, vastuseid taotleva riigi päringutele ja teavitusi (vt eelmist alapeatükki).

Käesoleva töö alapeatükist 3.2.2 nähtub, et rahvusvahelisest õigusalasest koostööst prokuratuurile tulenevate kohustuste täitmist korraldavad üksnes kindlad, Riigiprokuratuuri tööjaotuskavaga määratud Riigiprokuratuuri prokurörid, keda käesoleva töö kirjutamise ajal oli kaks: üks riigiprokurör ja üks Riigiprokuratuuri abiprokurör. Ka intervjuude käigus selgus, et ehkki Euroopa uurimismäärust võib täita

(s.t Euroopa uurimismäärusega taotletud menetlustoiminguid teha) ka mõni teine prokurör, prokuratuur või uurimisasutus, siis ametlik pöördumine taotleva riigi poole läbi e-Evidence portaali peaks toimuma üksnes Riigiprokuratuuri kaudu. See tähendab, et rahvusvahelises kriminaalmenetluses, mida alustati Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse alusel, võivad e-Evidence portaaliga suhelda ehk teatud toiminguid teha üksnes konkreetsed isikud, mitte iga prokurör. PRIS-i õiguste kontekstis tähendab see, et Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitamise, lisainfo küsimise, Euroopa uurimismääruse tagastamise, täitmisest keeldumise ja Euroopa uurimismäärusele vastamise toimingute tegemise õigus on ainult konkreetsetel Riigiprokuratuuri prokuröridel, samuti konsultandil, kes võib toiminguid teha vastavate Riigiprokuratuuri prokuröride nimel (vt ka käesoleva töö alapeatükki 4.4). Sama kehtib Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetluses päringute, päringute vastuste ja teavituste edastamise kohta.

E-Evidence portaali funktsionaalsuste ja nendele vastavate PRIS-i lisanduvate funktsionaalsuste võrdlus koos funktsionaalsuste kasutamise eeltingimustega on kokkuvõtvalt esitatud tabelis 1.

Tabel 1. E-Evidence portaali ja PRIS-i vastavate funktsionaalsuste võrdlus.

	UC	Funktsionaalsus e-Evidence portaalis	Funktsionaalsus PRIS-is	Eeldused
1	UC01	<i>Request</i>	Euroopa uurimismäärus	E-Toimikus on alustatud kriminaalmenetlust.
2	UC02	<i>Withdrawal</i>	Euroopa uurimismääruse tagasivõtmine	Esitatud on EIO.
3	UC03	<i>Notification</i>	Teavitus	Eesti on esitanud või Eestile on esitatud EIO.
4	UC04, UC05	<i>Send any other information</i>	Päring; vastus päringule	Eesti on esitanud või Eestile on esitatud EIO. Kui vastatakse päringule, on alustoiminguks välisriigi päring.
5	UC06	<i>Request for additional information</i>	Lisainfo küsimine	Eestile on esitatud EIO.
6	UC07	<i>Reply to request for additional information</i>	Vastus lisainfo küsimisele	Eesti on esitanud EIO ja täitjariik on küsinud lisainfot (<i>Request for additional information</i>)
7	UC08	<i>Confirmation of receipt of an EIO</i>	Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitus	Eestile on esitatud EIO ja E-Toimikus on alustatud rahvusvahelist kriminaalmenetlust
8	UC09	<i>Return EIO</i>	Euroopa uurimismääruse tagastamine. Alaliigid „Osaline“ ja „Täielik“.	Eestile on esitatud EIO ja E-Toimikus on alustatud rahvusvahelist kriminaalmenetlust.
9	UC10	<i>Reject EIO</i>	Täitmisest keeldumine. Alaliigid „Täielik“ ja „Osaline“.	Eestile on esitatud EIO ja E-Toimikus on alustatud rahvusvahelist kriminaalmenetlust.

	UC	Funktsionaalsus e-Evidence portaalis	Funktsionaalsus PRIS-is	Eeldused
10	UC11	<i>Total / partial reply</i>	Euroopa uurimismääruse vastus. Alaliigid „Osaline“ ja „Täielik“.	Eestile on esitatud EIO ja E-Toimikus on alustatud rahvusvahelist kriminaalmenetlust.
11	-	<i>Close a case / Reopen a case</i>	Rahvusvahelise menetluse lõpetamine / taasavamine	Oluline üksnes Eesti vaates, seetõttu lahendatud siseriikliku toiminguna.

4.3 Eesti-sisesed rahvusvahelise menetluse toimingud

Arvestades eesmärki koondada kogu rahvusvahelise kriminaalmenetlusega seonduv informatsioon PRIS-i (ja E-Toimikusse) on lisaks e-Evidence portaali funktsionaalsustele, mis võimaldavad Euroopa uurimismääruste ja nendega seonduva vahetamist liikmesriikide vahel, vaja kasutusele võtta ka teatud riigisiseseid funktsionaalsused, mis võimaldaksid korraldada Euroopa uurimismääruse esitamise ja täitmise seonduvat siseriiklikult. Alljärgnevalt on kirjeldatud funktsionaalsusi, mille lisamine PRIS-i ja E-Toimikusse on vajalik selleks, et kogu Euroopa uurimismääruse menetlemise protsess saaks toimuda digitaalselt PRIS-is.

Tõlkimiseks edastamine. Käesoleva töö alapeatükist 3.2.3 nähtub, et Euroopa uurimismääruse peab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/41/EL 5. artikli 3. lõikest tulenevalt tõlkima täitjariigi ametlikku keelde või mõnda teise keelde, mida täitjariik aktsepteerib. Käesoleva töö alapeatüki 3.2.3 punktist 3 nähtub, et tõlkimine võib toimuda nii asutusesiseselt kui ka väljaspool asutust, näiteks tõlkebüroos. Igal juhul edastab Euroopa uurimismääruse koostanud prokurör selle oma asutuse üldosakonna juhile, kes tõlkimise organiseerib. Praegu tehakse seda e-posti teel. Ka PRIS-is on e-postile edastamise funktsionaalsus täna olemas, kuid selle kasutamine on piiratud, tulenevalt süüteomenetluses digitaalallkirjastatud ja muu digitaalse dokumendi vormistamise, edastamise ja säilitamise korra [19] § 2 lg-st 2, mille kohaselt tuleb delikaatseid isikuandmeid sisaldav dokument, mis edastatakse elektronpostiga avaliku andmesidevõrgu kaudu, krüpteerida, kasutades vastuvõtja digitaalallkirja seaduse¹ nõuetele vastava sertifikaadi avalikku võtit. Sellist dokumenti ei pea krüpteerima üksnes siis, kui andmesubjekt on andnud nõusoleku dokumendi edastamiseks krüpteerimata. Nimetatud kord ei kohaldu asutusesisesele elektronpostile, seega on võimalik lahendus, mis vastab praegusele äriprotsessile: Euroopa uurimismääruse koostanud prokurör edastab selle tõlkimiseks oma asutuse vastavale ametnikule (üldosakonna juhile), kes korraldab tõlkimise nii, nagu ta seda tänagi teeb. Tõlge saadetakse elektronposti teel Euroopa uurimismääruse koostanud prokurörile, kes lisab tõlke failid Euroopa

---

¹ Digitaalallkirja seadus on alates 26.10.2016 kehtetu, kuid süüteomenetluses digitaalallkirjastatud ja muu digitaalse dokumendi vormistamise, edastamise ja säilitamise kord viitab sellele endiselt.

uurimismääruse juurde ning edastab selle e-Evidence portaali. Tõlkimiseks edastamine oma asutuse vastavale ametnikule peab arenduse tulemusena edaspidi toimuma PRIS-is.

Ehkki süüteomenetluses digitaalallkirjastatud ja muu digitaalse dokumendi vormistamise, edastamise ja säilitamise kord on täna ülevaatamisel, ei mõjutaks ka selle muutmine kõnealuse sätte osas eespool kirjeldatud protsessi, sest prokurörid, kes Euroopa uurimismäärusi koostavad, ei tegele tõlkimise korraldamisega; see kuulub ka edaspidi konkreetse ametniku – kes PRIS-i ei kasuta - tööülesannete hulka.

Eeltoodu eeldab uue teenuse ehk E-Toimiku kontekstis uue toimingu – „Edastamine tõlkimiseks“ – kasutuselevõttu.

Euroopa uurimismäärust ja/või selle lisasid peab saama tõlkimiseks edastada iga kasutaja, kes võib Euroopa uurimismäärust koostada. Käesoleva töö alapeatükis 3.4.1 kirjeldatud PRIS-i õiguste süsteemi kontekstis tähendab see, et toimingut peavad saama teha kasutajad, kelle roll on „prokurör“, „juhtivprokurör“ või „riigiprokurör“. Lisaks peavad prokuröri nimel saama toimingut teha kasutajad rolliga „konsultant“. Kasutajad rolliga „haldur“ saavad teha kõiki toiminguid, sealhulgas käesolevat.

Rahvusvahelise kriminaalmenetluse alustamine. Käesoleva töö alapeatükist 4.1 nähtub, et ehkki tulevikus algab Eestile esitatava Euroopa uurimismääruse puhul rahvusvaheline kriminaalmenetlus üldjuhul automaatselt Euroopa uurimismääruse jõudmisega e-Evidence portaali kaudu PRIS-i, siis peab säilima siiski ka võimalus Euroopa uurimismäärust PRIS-is käsitsi registreerida ja seeläbi rahvusvahelist kriminaalmenetlust alustada.

Rahvusvahelist kriminaalmenetlust peab saama alustada kantselei ja vajadusel ka rahvusvahelisest õigusalasest koostööst prokuratuurile tulenevate kohustuste täitmist korraldavad Riigiprokuratuuri prokurörid, samuti konsultant, kes võib toimingut teha vastavate Riigiprokuratuuri prokuröride nimel (vt ka käesoleva töö alapeatükki 4.4). Kasutajad rolliga „haldur“ saavad teha kõiki toiminguid, s.h käesolevat.

Eesti poolt esitatava Euroopa uurimismääruse puhul algab rahvusvaheline kriminaalmenetlus Euroopa uurimismääruse kinnitamisega E-Toimikusse (vt alapeatükki 4.2.1).

Vastutava isiku määramine. Käesoleva töö alapeatükist 3.2.2 punktist 2 nähtub, et Euroopa uurimismääruse menetlemise eest vastutavad kindlad Riigiprokuratuuri prokurörid (iga prokuröri tööülesannete hulka see ei kuulu). Täna edastab Riigiprokuratuuri kantselei pärast Euroopa uurimismääruse registreerimist dokumendihaldussüsteemis ühele neist tööülesande. Pärast PRIS-i täiendamist e-Evidence mooduliga peab olema võimalik määrata konkreetse rahvusvahelise menetluse eest vastutavat Riigiprokuratuuri prokuröri (osalise liik „vastutav prokurör“ on E-Toimikus juba kasutusel siseriikliku kriminaalmenetluse kontekstis, seetõttu kasutatakse rahvusvahelise kriminaalmenetluse eest vastutava Riigiprokuratuuri prokuröri puhul terminit „vastutav isik“).

Vastutava isiku määramise õigus on rahvusvahelisest õigusalasest koostööst prokuratuurile tulenevate kohustuste täitmist korraldavatel Riigiprokuratuuri prokuröridel ehk vastutaval isikul, samuti konsultandil, kes võib toimingut teha vastavate Riigiprokuratuuri prokuröride nimel (vt ka käesoleva töö alapeatükki 4.4). Kasutajad rolliga „haldur“ saavad teha kõiki toiminguid, sealhulgas käesolevat.

Täitmiseks edastamine. Käesoleva töö alapeatüki 3.2.2 punktist 5 nähtub, et vastutav isik võib Euroopa uurimismäärusega taotletud menetlustoimingud teha ise või kohustada selleks teist menetlejat või asutust. KrMS § 489⁵¹ lg 1 punktist 3 tulevalt võib teha ainult neid Euroopa uurimismääruses taotletud menetlustoiminguid, mis on Eesti õiguse kohaselt lubatud. Selliseid menetlustoiminguid on PRIS-is võimalik teha juba käesoleval ajal, seega selles osas arendusvajadus puudub.

Küll aga peab selleks, et rahvusvahelist kriminaalmenetlust saaks tervikuna läbi viia PRIS-is, olema võimalik PRIS-i kaudu Euroopa uurimismäärust täitmiseks edastada nii teisele asutusele (näiteks PPA-le või EMTA-le), struktuuriüksusele kui ka konkreetsele menetlejale. Selleks on vaja E-Toimikus ja PRIS-is kasutusele võtta uus teenus „Edastamine täitmiseks“. Kuivõrd ühes Euroopa uurimismääruses võib sisalduda taotlus mitme erineva menetlustoimingut tegemiseks ning neid menetlustoiminguid võivad olla pädevad tegema erinevad asutused, struktuuriüksused või menetlejad, siis peab olema võimalik ühte Euroopa uurimismäärust täitmiseks edastada mitmele erinevale asutusele, struktuuriüksusele ja/või menetlejale, see tähendab, et toimingut peab ühe rahvusvahelise kriminaalmenetluse raames saama teha piiramatu arv kordi. Seejuures peab vastutaval isikul olema võimalik lisada täpsustav kommentaar.

Toimingu tegemise õigus on rahvusvahelisest õigusalasest koostööst prokuratuurile tulenevate kohustuste täitmist korraldavatel Riigiprokuratuuri prokuröridel ehk vastutaval isikul, samuti konsultandil, kes võib toimingu teha vastavate Riigiprokuratuuri prokuröride nimel (vt ka käesoleva töö peatükki 4.4). Kasutajad rolliga „haldur“ saavad teha kõiki toiminguid, s.h käesolevat.

Lisaks prokuratuurile võivad rahvusvahelises kriminaalmenetluses menetlustoiminguid teha ka näiteks Politsei- ja Piirivalveamet ning Maksu- ja Tolliamet, kellest esimene käesoleval ajal PRIS-i ei kasuta. Järelikult tuleb lahendada ka küsimus teiste asutuste menetlejate võimalustest PRIS-i e-Evidence moodulit kasutada. Intervjuude käigus selgus, et lahenduseks võiks olla see, kui luua selliste asutuste rahvusvahelisest koostööst tulenevaid ülesandeid täitvale ametnikule eraldi roll: rahvusvahelise koostöö koordinaator. Rollide ja õiguste teemat käsitleb käesoleva töö alapeatükk 4.4. Siinkohal on oluline mainida, et ka selle rolliga kasutajatel peab olem võimalik oma asutuse siseselt teha toimingut „Edastamine täimiseks“.

Siseriiklik infovahetus. Üks eesmärk PRIS-i täiendamisel e-Evidence mooduliga on koondada kogu rahvusvahelise kriminaalmenetlusega seonduv informatsioon ühte infosüsteemi. Seetõttu on soovitatav vältida olukorda, kus oluline infovahetus on näiteks ainult menetleja elektronpostkastis. Seetõttu peaks olema PRIS-is jälgitav ka see, kui asutus, struktuuriüksus või menetleja, kellele Euroopa uurimismäärus täitmiseks edastati, küsib menetlustoimingu tegemiseks vastutavalt isikult lisainformatsiooni. Vastutav isik peab aga saama lisainformatsiooni küsimisele PRIS-is vastata. Selleks tuleb PRIS-is ja E-Toimikus kasutusele võtta uued toimingud „Siseriiklik lisainfo küsimine“ ja „Vastus siseriiklikule lisainfo küsimisele“. Mõlemat toimingut peavad saama teha kõik PRIS-i kasutajad, kes Euroopa uurimismääruse täitmises osaleda võivad. Käesoleva töö alapeatükis 3.4.1 kirjeldatud PRIS-i õiguste süsteemi kontekstis tähendab see, et toimingut peavad saama teha kasutajad, kelle roll on „prokurör“, „juhtivprokurör“ või „riigiprokurör“; prokuröri nimel kasutajad rolliga „konsultant“; kasutajad rolliga „uurija“ või „uurimisjuht“. Kasutajad rolliga „haldur“ saavad teha kõiki toiminguid, sealhulgas käesolevat.

Siseriikliku vastuse koostamine. Käesoleva töö alapeatüki 3.2.2 punkti 6 kohaselt edastab menetlustoimingu teinud asutus, struktuuriüksus või menetleja menetlustoimingu tulemi vastutavale isikule, sest taotlevale riigile Euroopa

uurimismääruse vastuse edastamise pädevus on üksnes rahvusvahelisest õigusalasest koostööst prokuratuurile tulenevate kohustuste täitmist korraldavatel Riigiprokuratuuri prokuröridel ehk vastutaval isikul, kuid menetlustoimingu võib teha ka muu asutus, struktuuriüksus või menetleja. Selleks tuleb PRIS-is ja E-Toimikus kasutusele võtta uus toiming „Siseriiklik vastus“, mida saavad teha kõik PRIS-i kasutajad, kes Euroopa uurimismääruse täitmises osaleda võivad. Käesoleva töö alapeatükis 3.4.1 kirjeldatud PRIS-i õiguste süsteemi kontekstis tähendab see, et toimingut peavad saama teha kasutajad, kelle roll on „prokurör“, „juhtivprokurör“ või „riigiprokurör“; prokuröri nimel kasutajad rolliga „konsultant“; kasutajad rolliga „uurija“ või „uurimisjuht“. Kasutajad rolliga „haldur“ saavad teha kõiki toiminguid, sealhulgas käesolevat.

Rahvusvahelise kriminaalmenetluse lõpetamine. Intervjuudest selgus, et rahvusvaheline kriminaalmenetlus lõpeb üldjuhul küll Euroopa uurimismääruse vastuse edastamisega, kuid võtmekasutajad soovivad, et nad saaksid ise otsustada, millal konkreetse Euroopa uurimismääruse alusel alanud rahvusvaheline kriminaalmenetlus lõpetatuks lugeda. See oleks võimalik lahendada eraldi toiminguga „Rahvusvahelise kriminaalmenetluse lõpetamine“. Toimingut saab teha iga kasutaja, kes võib Euroopa uurimismäärust koostada. Käesoleva töö peatükis 3.4.1 kirjeldatud PRIS-i õiguste süsteemi kontekstis tähendab see, et toimingut peavad saama teha kasutajad, kelle roll on „prokurör“, „juhtivprokurör“ või „riigiprokurör“. Lisaks peavad prokuröri nimel saama toimingut teha kasutajad rolliga „konsultant“. Kasutajad rolliga „haldur“ saavad teha kõiki toiminguid, sealhulgas käesolevat.

Ka E-Evidence portaalis saab taotlust sulgeda ja taasavada (portaalis *Close a case / Reopen a case*). Need funktsionaalsused omavad tähtsust ainult selle riigi osas, kes vastava toimingu teeb, teist poolt sellest ei teavitata. Seetõttu on PRIS-is otsustatud lahendada see Eesti-sisese toiminguna, mida E-Evidence portaali ei edastata.

Kokkuvõtte siseriiklikest funktsionaalsustest, mille lisamine PRIS-i ja E-Toimikusse on vajalik selleks, et kogu Euroopa uurimismääruse menetlemise protsess saaks toimuda digitaalselt PRIS-is, koos nende funktsionaalsuste kasutamise eeltingimustega on esitatud tabelis 2.

Tabel 2. PRIS-i lisanduvad funktsionaalsused EIO siseriiklikuks menetlemiseks.

	UC	Funktsionaalsus PRIS-is	Eeldused
1	UC12	Edastamine tõlkimiseks	EIO on koostatud ja E-Toimikus on selle alusel alustatud rahvusvahelist kriminaalmenetlust.
2	UC13	Rahvusvahelise kriminaalmenetluse alustamine	Eestile on esitatud EIO muul viisil kui e-Evidence portaali kaudu.
3	UC14	Vastutava isiku määramine	Eestile on esitatud EIO ja E-Toimikus on selle alusel alustatud rahvusvahelist kriminaalmenetlust.
4	UC15	Edastamine täitmiseks	Eestile on esitatud EIO, selle alusel on E-Toimikus alustatud rahvusvahelist kriminaalmenetlust ja määratud on vastutav isik.
5	UC16	Siseriiklik lisainfo küsimine	Eestile on esitatud EIO, selle alusel on E-Toimikus alustatud rahvusvahelist kriminaalmenetlust, määratud on vastutav isik ja EIO on edastatud täitmiseks.
6	UC17	Vastus siseriiklikule lisainfo küsimisele	Eestile on esitatud EIO, selle alusel on E-Toimikus alustatud rahvusvahelist kriminaalmenetlust, määratud on vastutav isik ja tehtud on toiming „Siseriiklik lisainfo küsimine“.
7	UC18	Siseriiklik vastus	Eestile on esitatud EIO, selle alusel on E-Toimikus alustatud rahvusvahelist kriminaalmenetlust, määratud on vastutav isik ja Euroopa EIO on täitmiseks edastatud.
8	UC19	Rahvusvahelise kriminaalmenetluse lõpetamine	Eestile on esitatud EIO; taotlevale riigile on edastatud EIO vastus (osaline või täielik) või EIO on tagastatud või EIO täitmisest on keeldutud.

4.4 Lisanduvad rollid ja õigused

Tulenevalt Euroopa uurimismääruse menetluse, pikemas perspektiivis aga igasuguse rahvusvahelise kriminaalmenetluse läbiviimiseks vajalike funktsionaalsuste lisandumisega tuleb täiendada ka PRIS-i õiguste süsteemi.

4.4.1 Vastutava isiku eriõigus

Käesoleva töö alapeatükist 3.2.1 nähtub, et prokuratuuri põhimääruse § 9 p 4 sätestab, et rahvusvahelisest koostööst tulenevaid kohustusi täidab Riigiprokuratuur ning Eestile esitatav Euroopa uurimismäärus esitatakse Riigiprokuratuurile. Käesoleva töö alapeatükis 3.2.2 on täpsustatud, et rahvusvahelisest õigusalasest koostööst prokuratuurile tulenevate kohustuste täitmist korraldavad konkreetsed Riigiprokuratuuri tööjaotuskavaga määratud prokurörid. Samast peatükist nähtub, et need prokurörid võivad olla erinevad, antud juhul üks riigiprokurör ja üks abiprokurör (prokuratuuriseadusest tulenev prokuröride eristamine on kirjeldatud käesoleva töö alapeatükis 3.1). Seetõttu on neil ka PRIS-is erinevad õigused: riigiprokuröril on PRIS-is roll „Riigiprokurör“, abiprokuröril „Prokurör“. Vastavate rollidega kasutajaid on PRIS-is mitmeid, kuid mitte kõik nendest ei tohi teha kõiki rahvusvahelise kriminaalmenetluse toiminguid. Samas mõnikord teeb toiminguid prokuröri eest, kuid tema nimel konkreetne konsultant, kelle roll PRIS-is on „Konsultant“. Lisaks, ehkki rahvusvahelised kriminaalasjad ei ole salastatud asjad E-Toimiku tähenduses, on tegemist siiski asjadega, mida kõik PRIS-i kasutajad näha ei tohiks. Järelikult tuleb PRIS-i õiguste süsteemi ülalkirjeldatud vajadustele vastavalt täiendada.

Kuivõrd konkreetsed, kuid erinevate rollidega kasutajad peavad saama teha teatud kindlaid, ühtesid ja samu toiminguid, siis on otstarbekas lahendada see vastava eriõigusega. Eriõigustega on, nagu kirjeldatud käesoleva töö alapeatükis 3.4.1, võimalik anda kasutajale lisaks määratud rollist tulenevatele privileegidele konkreetse kasutaja põhiseid õigusi. Antud juhul võiks tegemist olla rahvusvahelise menetluse eest vastutava isiku eriõigusega ehk lühidalt **vastutava isiku eriõigusega**.

4.4.2 Rahvusvahelise koostöö koordinaatori roll

Käesoleva töö peatükis 3.2.2 on kirjeldatud, et Euroopa uurimismääruse võib täitmiseks, s.t Euroopa uurimismäärusega taotletud menetlustoimingute tegemiseks, edastada ka uurimisasutusele. Näiteks kui Euroopa uurimismäärusega on taotletud isiku ülekuulamist, võib prokurör selle edastada Politsei- ja Piirivalveametile, kes vastava menetlustoimingu läbi viib.

Eeltoodust tõusetub kaks probleemi. Esiteks, prokurör edastab Euroopa uurimismääruse üldjuhul täitmiseks uurimisasutusele; konkreetne menetleja, kes menetlustoimingu läbi

viib, sõltub aga juba selle asutuse sisesest töökorraldusest. Teiseks – Politsei- ja Piirivalveamet, mis küll Euroopa uurimismäärusi täidab, ei kasuta PRIS-i.

Kirjeldatud probleemide lahendamiseks on ilmselt otstarbekas luua PRIS-i uus roll: **rahvusvahelise koostöö koordinaator**. Selle rolli saaks anda iga asutuse kontaktisikule, kes oma asutuse piires rahvusvahelisest koostööst tulenevate kohustuste täitmise eest vastutab ning kes vajadusel edastab ülesande sobivale menetlejale täitmiseks juba oma organisatsiooni töövahendeid kasutades. Politsei- ja Piirivalveameti osas oleks kõige kiirem lahendus, kui see kontaktisik kasutaks PRIS-i.

Rahvusvahelise koostöö koordinaatori rollis kasutajal on õigus teha toimingut „Täitmiseks edastamine“ (UC15), „Siseriiklik lisainformatsiooni küsimine“ (UC16), „Vastus siseriiklikule lisainformatsiooni küsimisele“ (UC17) ja „Siseriiklik vastus“ (UC18).

Euroopa uurimismenetluses taotletud menetlustoimingute tegemine ehk Euroopa uurimismääruse täitmiseks uusi rolle ega eriõigusi vaja ei ole, sest täitmine seisneb menetlustoimingute tegemises nii, nagu neid ka siseriiklikus kriminaalmenetluses tehakse.

PRIS-i lisanduvate funktsionaalsuste kasutamise õigus tulenevalt PRIS-i kasutaja rollist ja eriõigustest on kokkuvõtvalt esitatud tabelis 3. Oluline on märkida, et „vastutav isik“ on eriõigus, millega antakse kasutajale lisaks määratud rollist tulenevatele privileegidele konkreetse kasutaja põhiseid õigusi. Vastutava isiku eriõigust saab anda kasutajatele rolliga „prokurör“, „juhtivprokurör“ või „riigiprokurör“. Järelikult on vastutaval isikul rollist tulenev õigus teha ka kõiki toiminguid, mida võivad teha kasutajad rolliga „prokurör“, „juhtivprokurör“ ja „riigiprokurör“.

Tabel 3. PRIS-i lisanduvate funktsionaalsuste kasutamise õigus.

UC	Nimetus	Kantselei	Konsultant	Uuriija, uurimisjuht	Prokurör, juhtivprokurör, riigiprokurör	Haldur	Vastutav isik	Rahvusvahelise koostöö koordinaator
UC01	Euroopa uurimismäärus		+		+	+		
UC02	Euroopa uurimismääruse tagasivõtmine		+		+	+		
UC03	Teavitust välisriigile		+		+	+		
UC04	Päring		+		+	+		
UC05	Vastus päringule		+		+	+		
UC06	Lisainformatsiooni küsimine					+	+	
UC07	Vastus lisainformatsiooni küsimisele		+		+	+		
UC08	Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitus					+	+	
UC09	Euroopa uurimismääruse tagastamine					+	+	

UC	Nimetus	Kantselei	Konsultant	Uurija, uurimisjuht	Prokurör, juhtivprokurör, riigiprokurör	Haldur	Vastutav isik	Rahvusvahelise koostöö koordinaator
UC10	Täitmisest keeldumine					+	+	
UC11	Euroopa uurimismääruse vastus					+	+	
UC12	Edastamine tõlkimiseks		+		+	+		
UC13	Rahvusvahelise kriminaalmenetluse alustamine	+				+	+	
UC14	Vastutava isiku määramine					+	+	
UC15	Täitmiseks edastamine					+	+	+
UC16	Siseriiklik lisainformatsiooni küsimine		+	+	+	+		+
UC17	Vastus siseriiklikule lisainformatsiooni küsimisele		+	+	+	+		+

UC	Nimetus	Kantselei	Konsultant	Uurija, uurimisjuht	Prokurör, juhtivprokurör, riigiprokurör	Haldur	Vastutav isik	Rahvusvahelise koostöö koordinaator
UC18	Siseriiklik vastus		+	+	+	+		+
UC19	Rahvusvahelise kriminaalmenetluse lõpetamine		+		+	+		

5 Funktsionaalsed nõuded PRIS-i e-Evidence moodulile

Käesolev peatükk käsitleb funktsionaalseid nõudeid PRIS-i e-Evidence mooduli lisamiseks ning kirjeldab nii Eestile esitatava kui ka Eesti poolt esitatava Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsessi pärast PRIS-i täiendamist e-Evidence mooduliga. Nõuded on esitatud kasutusmallidena. Kasutusmallide skemaatiliseks esitamiseks on kasutatud kasutusmalli mudelit (inglise keeles *use case diagram*), mis on kirjeldatud UML-is (inglise keeles *Unified Modeling Language*). Protsesside mudeldamiseks on kasutatud BPMN-i (inglise keeles *Business Process Modelling Notation*).

5.1 Kasutusmallid

UC01. Euroopa uurimismääruse koostamine

Kasutusmalli nimi: Euroopa uurimismääruse koostamine
Peamised tegutsejad: prokurör, juhtivprokurör, riigiprokurör; konsultant; haldur; PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal
Huvitatud osapooled: taotlev riik, täitjariik
Eeltingimused: <ol style="list-style-type: none">
1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
2) E-Toimikus on loodud kriminaalmenetlus;
3) Kasutajal on õigus Euroopa uurimismäärust koostada;
4) Kasutaja on valinud toimingu „Euroopa uurimismäärus“ lisamise tegevuse.
Soovitud tulemus: nn EIO direktiivi nõuetele vastav Euroopa uurimismäärus on edastatud e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.
Põhistsenaarium: <ol style="list-style-type: none">
1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja soovi korral lisab failid;

2. Kasutaja valib tegevuse „Anna asja number“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab menetluse alustamiseks vajalikud andmed E-Toimikusse;
5. E-Toimik tagastab rahvusvahelise menetluse numbri;
6. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“;
7. PRIS edastab taotluse andmed e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.

Alternatiivsed stsenaariumid:

1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.

1a1. Kasutaja loobub toimingute tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.

1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

1a3. Kasutaja valib tegevuse „Anna asja number“. PRIS kuvab kasutajale veateate.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingute vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingute mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veateade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Anna asja number“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingute mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingute vormile.

5a. Andmete tagastamine E-Toimikust ebaõnnestub.

5a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Anna asja

number“.

5a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

5a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

6a. Kasutaja valib tegevuse „Muuda“.

6a1. Kasutaja saab sisestatud andmeid muuta ning lisada ja eemaldada faile.

6b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

6b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

6c. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

6c1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

7a. Taotluse edastamine e-Evidence portaali või E-Toimikusse ebaõnnestub.

7a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja proovib uuesti.

7a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja loobub.

UC02. Euroopa uurimismääruse tagasivõtmine

Nimi: Euroopa uurimismääruse tagasivõtmine

Tegutsejad: prokurör, juhtiv prokurör, riigiprokurör; konsultant; haldur; PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal

Huvitatud osapooled: taotlev riik, täitjariik

Eeltingimused:

- 1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
- 2) e-Evidence portaali on edastatud Euroopa uurimismäärus;
- 3) Euroopa uurimismäärust ei ole tagasi võetud;
- 4) Kasutajal on õigus toimingut teha;
- 5) Kasutaja on valinud toimingu „EIO tagasivõtmine“ lisamise tegevuse;

Soovitud tulemus: Euroopa uurimismäärusest loobumise info on edastatud e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.

Põhistsenaarium:

1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja soovi korral lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.

Alternatiivsed stsenaariumid:

1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.

1a1. Kasutaja loobub toimingute tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.

1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslike väljade välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

1a3. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“. PRIS kuvab kasutajale veateate.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingute vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingute mustandi kohustuslike väljade välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veateade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine e-Evidence portaali või E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Edasta välisriigile“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingute mustandi kohustuslike väljade välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub.

Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

UC03. Teavitus välisriigile

Nimi: teavitus välisriigile
Tegutsejad: prokurör, juhtiv prokurör, riigiprokurör; konsultant; haldur; PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal
Huvitatud osapooled: taotlev riik, täitjariik
Eeltingimused: <ol style="list-style-type: none">
1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
2) e-Evidence portaali on edastatud Euroopa uurimismäärus;
3) Kasutajal on õigus toimingut teha;
4) Kasutaja on valinud toimingu „Teavitus välisriigile“ lisamise tegevuse;
Soovitud tulemus: teavitus on edastatud e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.
Põhistsenaarium: <ol style="list-style-type: none">
1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja soovi korral lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.
Alternatiivsed stsenaariumid: <ol style="list-style-type: none">
1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.<ol style="list-style-type: none">
1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.
1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.
1a3. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“. PRIS kuvab kasutajale veateate.
2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.<ol style="list-style-type: none">
2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm

<p>sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.</p> <p>2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.</p> <p>2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.</p> <p>3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.</p> <p>3a1. Kasutajale kuvatakse veeteade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.</p> <p>4a. Andmete edastamine e-Evidence portaali või E-Toimikusse ebaõnnestub.</p> <p>4a1. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Edasta välisriigile“.</p> <p>4a2. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.</p> <p>4a3. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.</p> <p>Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.</p>
--

UC04. Päring

Nimi: päring
Tegutsejad: prokurör, juhtiv prokurör, riigiprokurör; konsultant; haldur; PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal
Huvitatud osapooled: taotlev riik, täitjariik
<p>Eeltingimused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i; 2) e-Evidence portaali on edastatud Euroopa uurimismäärus; 3) Kasutajal on õigus toimingut teha; 4) Kasutaja on valinud toimingu „Päring“ lisamise tegevuse.
Soovitud tulemus: päring on edastatud e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.

Põhistsenaarium:

1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja soovi korral lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.

Alternatiivsed stsenaariumid:

1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.

1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.

1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

1a3. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“. PRIS kuvab kasutajale veateate.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veateade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine e-Evidence portaali või E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Edasta välisriigile“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub.

Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

UC05. Vastus päringule

Nimi: vastus päringule
Tegutsejad: prokurör, juhtiv prokurör, riigiprokurör; konsultant; haldur; PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal
Huvitatud osapooled: taotlev riik, täitjariik
Eeltingimused: <ol style="list-style-type: none">
1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
2) e-Evidence portaali on edastatud Euroopa uurimismäärus;
3) välisriik on e-Evidence portaali kaudu teinud päringu;
4) Kasutajal on õigus toimingut teha;
5) Kasutaja on valinud toimingu „Vastus päringule“ lisamise tegevuse.
Soovitud tulemus: vastus päringule on edastatud e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.
Põhistsenaarium: <ol style="list-style-type: none">
1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja soovi korral lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.
Alternatiivsed stsenaariumid: <ol style="list-style-type: none">
1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.<ol style="list-style-type: none">
1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.
1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.
1a3. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“. PRIS kuvab kasutajale veateate.
2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.<ol style="list-style-type: none">
2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.
2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veeteade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine e-Evidence portaali või E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Edasta välisriigile“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

UC06. Lisainformatsiooni küsimine

Nimi: lisainformatsiooni küsimine
Tegutsejad: vastutav isik; haldur; PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal
Huvitatud osapooled: taotlev riik, täitjariik
Eeltingimused: <ol style="list-style-type: none">
1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
2) Taotlev riik on e-Evidence portaali kaudu esitanud Euroopa uurimismääruse;
3) Kasutajal on õigus toimingut teha;
4) Kasutaja on valinud toimingu „Lisainformatsiooni küsimine“ lisamise tegevuse.
Soovitud tulemus: lisainformatsiooni küsimine on edastatud e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.

Põhistsenaarium:

1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja soovi korral lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.

Alternatiivsed stsenaariumid:

1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.

1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.

1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

1a3. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“. PRIS kuvab kasutajale veateate.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veateade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine e-Evidence portaali või E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Edasta välisriigile“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

UC07. Vastus lisainformatsiooni küsimisele

Nimi: vastus lisainformatsiooni küsimisele
Tegutsejad: prokurör, juhtiv prokurör, riigiprokurör; konsultant; haldur; PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal
Huvitatud osapooled: taotlev riik, täitjariik
Eeltingimused: <ul style="list-style-type: none">
5) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
6) Taotlev riik on e-Evidence portaali kaudu esitanud Euroopa uurimismääruse;
7) Kasutajal on õigus toimingut teha;
8) Kasutaja on valinud toimingu „Lisainformatsiooni küsimine“ lisamise tegevuse.
Soovitud tulemus: lisainformatsiooni küsimine on edastatud e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.
Põhistsenaarium: <ul style="list-style-type: none">
5. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja soovi korral lisab failid;
6. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“;
7. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
8. PRIS edastab andmed e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.
Alternatiivsed stsenaariumid: <ul style="list-style-type: none">
1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.<ul style="list-style-type: none">
1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.
1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.
1a3. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“. PRIS kuvab kasutajale veateate.
2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.<ul style="list-style-type: none">
2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.
2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

<p>2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.</p> <p>3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.</p> <p>3a1. Kasutajale kuvatakse veateade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.</p> <p>4a. Andmete edastamine e-Evidence portaali või E-Toimikusse ebaõnnestub.</p> <p>4a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Edasta välisriigile“.</p> <p>4a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.</p> <p>4a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.</p> <p>Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.</p>
--

UC08. Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitus

Nimi: Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitus
Tegutsejad: vastutav isik; haldur; PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal
Huvitatud osapooled: taotlev riik, täitjariik
<p>Eeltingimused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i; 2) Taotlev riik on esitanud Euroopa uurimismääruse; 3) E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus; 4) Kasutajal on õigus toimingut teha; 5) Kasutaja on valinud toimingu „Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitus“ lisamise tegevuse.
Soovitud tulemus: Euroopa uurimismääruse kättesaamise kinnitus on edastatud e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.

Põhistsenaarium:

1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja soovi korral lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.

Alternatiivsed stsenaariumid:

1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.

1a1. Kasutaja loobub toimingute tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.

1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

1a3. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“. PRIS kuvab kasutajale veateate.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingute vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingute mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veateade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine e-Evidence portaali või E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Edasta välisriigile“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingute mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingute vormile.

UC09. Euroopa uurimismääruse tagastamine

Nimi: Euroopa uurimismääruse tagastamine
Tegutsejad: vastutav isik; haldur; PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal
Huvitatud osapooled: taotlev riik, täitjariik
Eeltingimused: <ol style="list-style-type: none">
1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
2) Taotlev riik on esitanud Euroopa uurimismääruse;
3) E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus;
4) Kasutajal on õigus toimingut teha;
5) Kasutaja on valinud toimingu „Euroopa uurimismääruse tagastamine“ lisamise tegevuse.
Soovitud tulemus: Euroopa uurimismääruse tagastamine on edastatud e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.
Põhistsenaarium: <ol style="list-style-type: none">
1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja soovi korral lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.
Alternatiivsed stsenaariumid: <ol style="list-style-type: none">
1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.<ol style="list-style-type: none">
1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.
1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslike välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.
1a3. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“. PRIS kuvab kasutajale veateate.
2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.<ol style="list-style-type: none">
2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veateade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine e-Evidence portaali või E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Edasta välisriigile“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

UC10. Euroopa uurimismääruse täitmisest keeldumine

Nimi: Euroopa uurimismääruse täitmisest keeldumine
Tegutsejad: vastutav isik; haldur; PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal
Huvitatud osapooled: taotlev riik, täitjariik
Eeltingimused: <ol style="list-style-type: none">
1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
2) Taotlev riik on esitanud Euroopa uurimismääruse;
3) E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus;
4) Kasutajal on õigus toimingut teha;
5) Kasutaja on valinud toimingu „Täitmisest keeldumine“ lisamise tegevuse.
Soovitud tulemus: Euroopa uurimismääruse täitmisest keeldumine on edastatud e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.

Põhistsenaarium:

1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja soovi korral lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.

Alternatiivsed stsenaariumid:

1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.

1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.

1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

1a3. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“. PRIS kuvab kasutajale veateate.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veateade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine e-Evidence portaali või E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Edasta välisriigile“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

UC11. Euroopa uurimismääruse vastus

Nimi: Euroopa uurimismääruse vastus
Tegutsejad: vastutav isik; haldur; PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal
Huvitatud osapooled: taotlev riik, täitjariik
Eeltingimused: <ol style="list-style-type: none">
1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
2) Taotlev riik on esitanud Euroopa uurimismääruse;
3) E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus;
4) Kasutajal on õigus toimingut teha;
5) Kasutaja on valinud toimingu „Euroopa uurimismääruse vastus“ lisamise tegevuse.
Soovitud tulemus: Euroopa uurimismääruse vastus on edastatud e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.
Põhistsenaarium: <ol style="list-style-type: none">
1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja soovi korral lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed e-Evidence portaali ja E-Toimikusse.
Alternatiivsed stsenaariumid: <ol style="list-style-type: none">
1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.<ol style="list-style-type: none">
1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.
1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslike välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.
1a3. Kasutaja valib tegevuse „Edasta välisriigile“. PRIS kuvab kasutajale veateate.
2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.<ol style="list-style-type: none">
2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veateade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine e-Evidence portaali või E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Edasta välisriigile“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

UC12. Edastamine tõlkimiseks

Nimi: Edastamine tõlkimiseks

Tegutsejad: prokurör, juhtivprokurör, riigiprokurör; konsultant; haldur; PRIS, E-Toimik

Huvitatud osapooled: Euroopa uurimismääruse koostaja, üldosakonna juht

Eeltingimused:

- 1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
- 2) Kasutaja on koostanud Euroopa uurimismääruse;
- 3) E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus;
- 4) Kasutajal on õigus toimingut teha;
- 5) Kasutaja on valinud toimingu „Edastamine tõlkimiseks“ lisamise tegevuse.

Soovitud tulemus: Euroopa uurimismäärus on edastatud asutusesisesele e-posti aadressile ning käesoleva toimingu andmed on edastatud E-Toimikusse.

Põhistsenaarium:

1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed E-Toimikusse ja vormil sisestatud e-posti aadressile.

Alternatiivsed stsenaariumid:

1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.

1a1. Kasutaja loobub toimingute tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.

1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

1a3. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“. PRIS kuvab kasutajale veateate.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingute vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingute mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veeteade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine E-Toimikusse või sisestatud e-posti aadressile ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Kinnita“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingute mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingute vormile.

UC13. Rahvusvahelise kriminaalmenetluse alustamine

Pealkiri: rahvusvahelise kriminaalmenetluse alustamine
Tegutsejad: kantselei; vastutav isik; haldur; PRIS, E-Toimik
Huvitatud osapooled: Riigiprokuratuur
Eeltingimused: <ol style="list-style-type: none">
1) Riigiprokuratuurile on esitatud Euroopa uurimismäärus muul viisil kui läbi e-Evidence portaali;
2) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
3) Kasutajal on õigus Euroopa uurimismäärust registreerida.
Soovitud tulemus: E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus ja Euroopa uurimismääruse andmed on edastatud E-Toimikusse.
Põhistsenaarium: <ol style="list-style-type: none">
1) Kasutaja valib tegevuse „Rahvusvahelise menetluse registreerimine“;
2) Kasutaja täidab avanenud vormil vähemalt kohustuslikud väljad ja lisab failina Euroopa uurimismääruse;
3) Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“;
4) PRIS kontrollib, et kohustuslikud väljad oleksid täidetud ja vähemalt üks fail lisatud;
5) PRIS edastab menetluse alustamiseks vajalikud andmed E-Toimikusse;
6) E-Toimik tagastab rahvusvahelise menetluse numbri.
2a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata. <ol style="list-style-type: none">
2a1. Kasutaja loobub toimingute tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.
2a3. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“. PRIS kuvab kasutajale veateate.
3a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“. <ol style="list-style-type: none">
3a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingute vormile.
3b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. <ol style="list-style-type: none">
3b1. PRIS salvestab toimingute mustandi kohustuslike välja kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.
4a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

<p>4a1. Kasutajale kuvatakse veateade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.</p> <p>5a. Andmete edastamine E-Toimikusse või sisestatud e-posti aadressile ebaõnnestub.</p> <p>5a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Kinnita“.</p> <p>5a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingut mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.</p> <p>5a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.</p> <p>Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingut vormile.</p> <p>6a. E-Toimik ei tagasta rahvusvahelise menetluse numbrit.</p> <p>6a1. Kasutajale kuvatakse veateade.</p>

UC14. Vastutava isiku määramine

Pealkiri: vastutava isiku määramine
Tegutsejad: vastutav isik; haldur; PRIS, E-Toimik
Huvitatud osapooled: Riigiprokuratuur
<p>Eeltingimused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i; 2) Eestile esitanud Euroopa uurimismäärus; 3) E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus; 4) Kasutajal on õigus toimingut teha; 5) Kasutaja on valinud tegevuse „Vastutava isiku määramine“.
<p>Soovitud tulemus: Eestile esitatud Euroopa uurimismäärusele on määratud selle menetlemise eest vastutav Riigiprokuratuuri prokurör ja andmed on edastatud E-Toimikusse.</p>
<p>Põhistsenaarium:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kasutaja valib isiku, keda ta soovib vastutavaks isikuks määrata. Valida saab kõikide PRIS-i kasutajate seast, kellel on vastutava isiku eriõigus; 2) Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“; 3) PRIS edastab andmed E-Toimikusse;

Alternatiivsed stsenaariumid:

1a. Kasutaja ei vali isikut, keda ta soovib vastutavaks isikuks määrata.

1a1. Tegevus „Kinnita“ kuvatakse mitteaktiivsena. Kasutaja valib isiku, keda soovib vastutavaks isikuks määrata.

1a2. Tegevus „Kinnita“ kuvatakse mitteaktiivsena. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

3a. Andmete edastamine E-Toimikusse ebaõnnestub.

3a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Kinnita“.

3a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

UC15. Edastamine täitmiseks

Pealkiri: edastamine täitmiseks

Tegutsejad: vastutav isik; rahvusvahelise koostöö koordinaator; haldur; PRIS, E-Toimik

Huvitatud osapooled: Riigiprokuratuur, täitev asutus

Eeltingimused:

- 1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
- 2) Eestile esitanud Euroopa uurimismäärus;
- 3) E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus;
- 4) Vastutav isik on määratud;
- 5) Kasutajal on õigus toimingut teha;
- 6) Kasutaja on valinud toimingu „Edastamine täitmiseks“ lisamise tegevuse.

Soovitud tulemus: Eestile esitatud Euroopa uurimismäärus on edastatud täitmiseks täitvale asutusele, struktuuriüksusele või ametnikule ja andmed selle kohta on edastatud E-Toimikusse.

Põhistsenaarium:

- 1) Kasutaja valib asutuse, struktuuriüksuse ja/või ametniku, kellele Euroopa

<p>uurimismääruse täitmiseks edastada. Valida saab kõikide PRIS-i kasutajate seast;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) Kasutaja täidab kohustuslikud väljad ja lisab failid; 3) Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“; 4) PRIS edastab andmed E-Toimikusse.
<p>Alternatiivsed stsenaariumid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1a. Kasutaja ei vali asutust, struktuuriüksust ega ametnikku, kellele Euroopa uurimismäärus täitmiseks edastada. <ol style="list-style-type: none"> 1a1. Tegevus „Kinnita“ kuvatakse mitteaktiivsena. Kasutaja valib isiku, keda soovib vastutavaks isikuks määrata. 1a2. Tegevus „Kinnita“ kuvatakse mitteaktiivsena. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.   2a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata. <ol style="list-style-type: none"> 2a1. Kasutaja loobub toimingute tegemisest, valides tegevuse „Loobu“. 2a2. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“. PRIS kuvab kasutajale veateate.   3a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“. <ol style="list-style-type: none"> 3a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingute vormile.   4a. Andmete edastamine E-Toimikusse ebaõnnestub. <ol style="list-style-type: none"> 4a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Kinnita“. 4a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

UC16. Siseriiklik lisainfo küsimine

Pealkiri: siseriiklik lisainfo küsimine
Tegutsejad: uurija, uurimisjuht; prokurör, juhtivprokurör, riigiprokurör; konsultant; rahvusvahelise koostöö koordinaator; haldur; PRIS, E-Toimik
Huvitatud osapooled: vastutav isik; täitev asutus, struktuuriüksus ja/või ametnik
<p>Eeltingimused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i; 2) Eestile esitanud Euroopa uurimismäärus; 3) E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus;

- 4) Vastutav isik on määratud;
- 5) Euroopa uurimismäärus on edastatud täitmiseks;
- 6) Kasutajal on õigus toimingut teha;
- 7) Kasutaja on valinud toimingu „Siseriiklik lisainfo küsimine“ lisamise tegevuse.

Soovitud tulemus: pöördumine on edastatud vastutavale isikule ja andmed selle kohta on edastatud E-Toimikusse.

Põhistsenaarium:

1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed E-Toimikusse ja vastutavale isikule.

Alternatiivsed stsenaariumid:

1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.

1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.

1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

1a3. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“. PRIS kuvab kasutajale veateate.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veateade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Kinnita“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veateade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub.
Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

UC17. Vastus siseriiklikule lisainfo küsimisele

Pealkiri: vastus siseriiklikule lisainfo küsimisele
Tegutsejad: uurija, uurimisjuht; prokurör, juhtivprokurör, riigiprokurör; konsultant; rahvusvahelise koostöö koordinaator; haldur; PRIS, E-Toimik
Huvitatud osapooled: vastutav isik; täitev asutus, struktuuriüksus ja/või ametnik
Eeltingimused: <ol style="list-style-type: none">
1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
2) Eestile esitanud Euroopa uurimismäärus;
3) E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus;
4) Vastutav isik on määratud;
5) Euroopa uurimismäärus on edastatud täitmiseks;
6) Tehtud on toiming „Siseriiklik lisainfo küsimine“;
7) Kasutajal on õigus toimingut teha;
8) Kasutaja on valinud toimingu „Vastus siseriiklikule lisainfo küsimisele“ lisamise tegevuse.
Soovitud tulemus: vastus on edastatud isikule, kes lisainfot küsis ja andmed selle kohta on edastatud E-Toimikusse.
Põhistsenaarium: <ol style="list-style-type: none">
1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed E-Toimikusse ja isikule, kes tegi toimingu „Siseriiklik lisainfo küsimine“.
Alternatiivsed stsenaariumid: 1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata. <ol style="list-style-type: none">
1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.
1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS

salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

1a3. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“. PRIS kuvab kasutajale veateate.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veeteade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Kinnita“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

UC18. Siseriiklik vastus

Pealkiri: siseriiklik vastus

Tegutsejad: uurija, uurimisjuht; prokurör, juhtivprokurör, riigiprokurör; konsultant; rahvusvahelise koostöö koordinaator; haldur; PRIS, E-Toimik

Huvitatud osapooled: vastutav isik; täitev asutus, struktuuriüksus ja/või ametnik

Eeltingimused:

- 1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
- 2) Eestile esitanud Euroopa uurimismäärus;
- 3) E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus;
- 4) Vastutav isik on määratud;

- 5) Euroopa uurimismäärus on edastatud täitmiseks;
- 6) Kasutajal on õigus toimingut teha;
- 7) Kasutaja on valinud toimingu „Siseriiklik vastus“ lisamise tegevuse.

Soovitud tulemus: vastus Euroopa uurimismääruses taotletud menetlustoimingu tegemise kohta on edastatud vastutavale isikule.

Põhistsenaarium:

1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed E-Toimikusse ja vastutavale isikule.

Alternatiivsed stsenaariumid:

1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.

1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.

1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

1a3. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“. PRIS kuvab kasutajale veateate.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veeteade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Kinnita“.

4a2. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub.

Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

UC19. Rahvusvahelise kriminaalmenetluse lõpetamine

Pealkiri: rahvusvahelise kriminaalmenetluse lõpetamine
Tegutsejad: prokurör, juhtivprokurör, riigiprokurör; konsultant; haldur; PRIS, E-Toimik.
Huvitatud osapooled: Euroopa uurimismääruse koostanud prokurör, juhtivprokurör, riigiprokurör; Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse puhul vastutav isik; Riigiprokuratuur
Eeltingimused: <ol style="list-style-type: none">
1) Kasutaja on sisenenud PRIS-i;
2) Eestile esitanud Euroopa uurimismäärus või kasutaja on esitanud teisele liikmesriigile Euroopa uurimismääruse;
3) E-Toimikus on registreeritud rahvusvaheline kriminaalmenetlus;
4) Taotlevale riigile on edastatud Euroopa uurimismääruse osaline või täielik vastus või Euroopa uurimismäärus on tagastatud või Euroopa uurimismääruse täitmisest on keeldutud; teine liikmesriik on edastanud Eestile Euroopa uurimismääruse osalise või täieliku vastuse või Euroopa uurimismääruse tagastanud või Euroopa uurimismääruse täitmisest keeldunud;
5) Kasutajal on õigus toimingut teha;
6) Kasutaja on valinud toimingu „Rahvusvahelise kriminaalmenetluse lõpetamine“ lisamise tegevuse.
Soovitud tulemus: andmed rahvusvaheline kriminaalmenetluse lõpetamise kohta on edastatud E-Toimikusse ning rahvusvaheline kriminaalmenetlus on saanud seisundi „Lõpetatud“.
Põhistsenaarium: <ol style="list-style-type: none">
1. Kasutaja täidab avanenud vormil kohustuslikud väljad ja lisab failid;
2. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“;
3. PRIS kontrollib kohustuslike väljade täidetust;
4. PRIS edastab andmed E-Toimikusse.

Alternatiivsed stsenaariumid:

1a. Kasutaja jätab mõne kohustusliku välja täitmata.

1a1. Kasutaja loobub toimingu tegemisest, valides tegevuse „Loobu“.

1a2. Kasutaja salvestab vormi mustandi, valides tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab vormi mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

1a3. Kasutaja valib tegevuse „Kinnita“. PRIS kuvab kasutajale veateate.

2a. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“.

2a1. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

2b. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“.

2b1. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

3a. Mõni kohustuslik väli on täitmata.

3a1. Kasutajale kuvatakse veeteade ja vastava(d) välja(d) märgistatakse.

4a. Andmete edastamine E-Toimikusse ebaõnnestub.

4a1. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib uuesti tegevuse „Kinnita“.

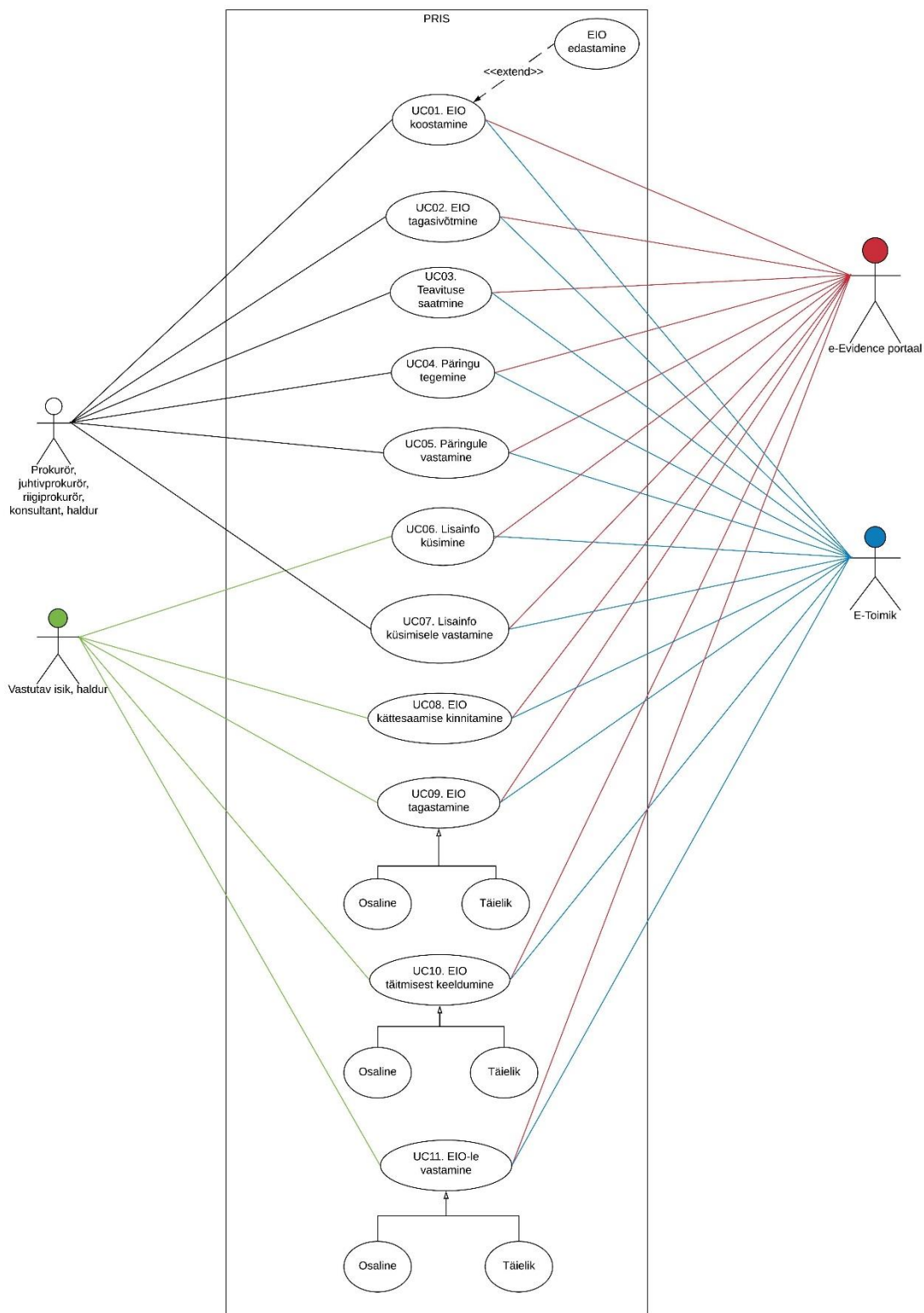
4a2. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Salvesta“. PRIS salvestab toimingu mustandi kohustuslikke välju kontrollimata ning kasutaja saab vormi täitmist hiljem jätkata.

4a3. Kasutajale kuvatakse veeteade. Kasutaja valib tegevuse „Loobu“. Kasutajale kuvatakse kontrollküsimus. Jaatavalt vastamise korral vorm sulgub. Eitavalt vastamise korral jääb kasutaja toimingu vormile.

5.2 Kasutusmalli mudelid

Käesolevas alapeatükis on esitatud kasutusmallide mudelid. Parema jälgitavuse huvides on erinevate rollidega kasutajaid, kes kasutavad ühtesid ja samu funktsionaalsusi, kujutatud ühe aktorina. Aktori nimetuses kajastuvad kõik rollid, kellel on õigus vastavat funktsionaalsust kasutada. Aktoril nimetusega „vastutav isik“, see tähendab vastutava isiku eriõigusega kasutajal, on lisaks veel ka rollist tulenev õigus teha ka kõiki toiminguid, mida võivad teha kasutajad rolliga „prokurör“, „juhtivprokurör“ ja „riigiprokurör“ (vt käesoleva töö alapeatükki 4.4.2).

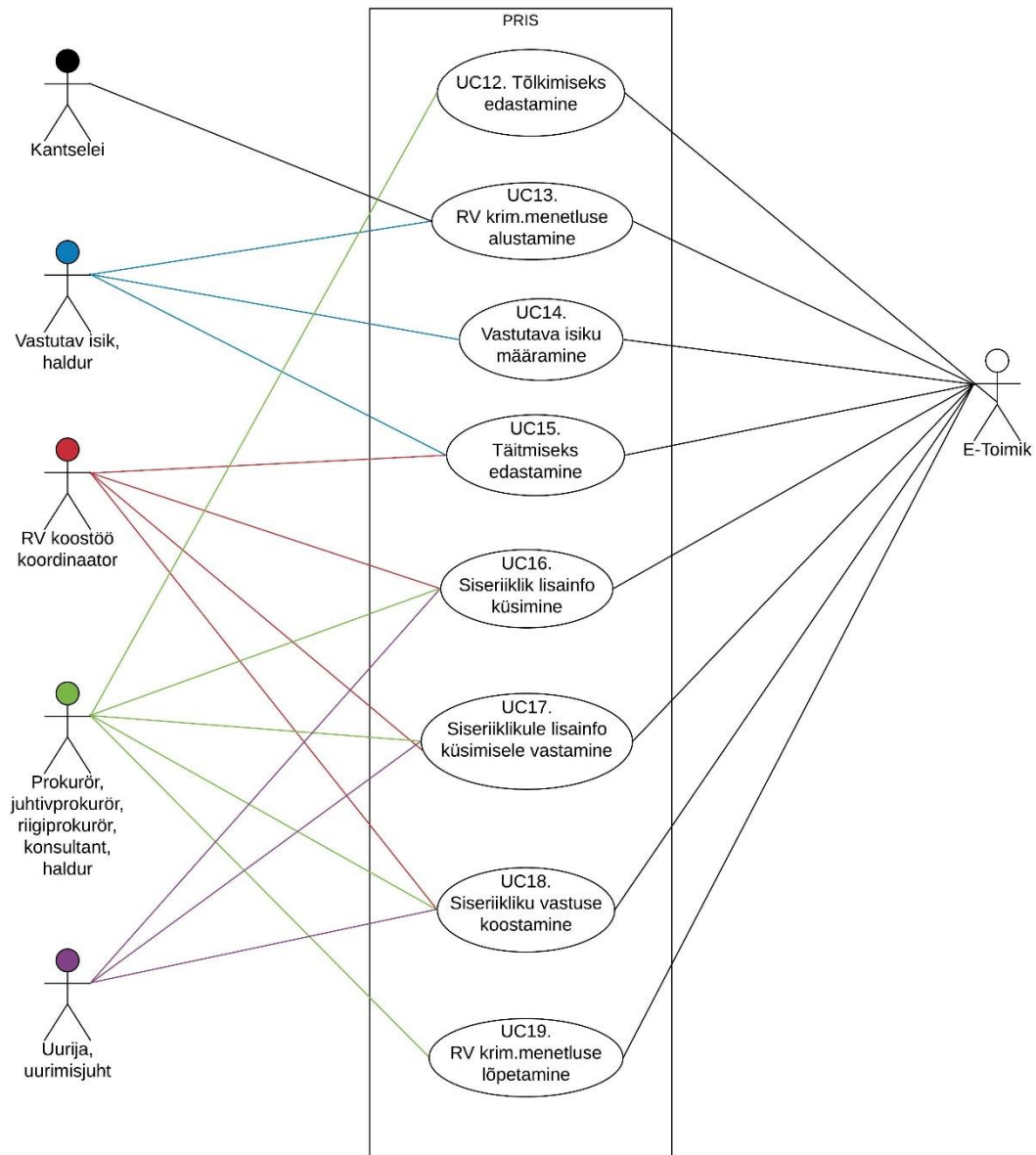
Joonisel 6 (lk 88) on visualiseeritud funktsionaalsused, mis tulenevad otseselt e-Evidence portaali funktsionaalsustest.

Joonis 6. Kasutusmalli mudel: e-Evidence portaalist tulenevad PRIS-i funktsionaalsused.

Joonisel 7 on visualiseeritud funktsionaalsused, mille lisamine PRIS-i on vajalik selleks, et kogu Euroopa uurimismäärusega seotud rahvusvahelist kriminaalmenetlust oleks võimalik läbi viia PRIS-is ning sellega seotud andmeid hoida E-Toimikus.

Joonis 7. Kasutusmalli mudel: PRIS-i ja E-Toimiku põhised funktsionaalsused.

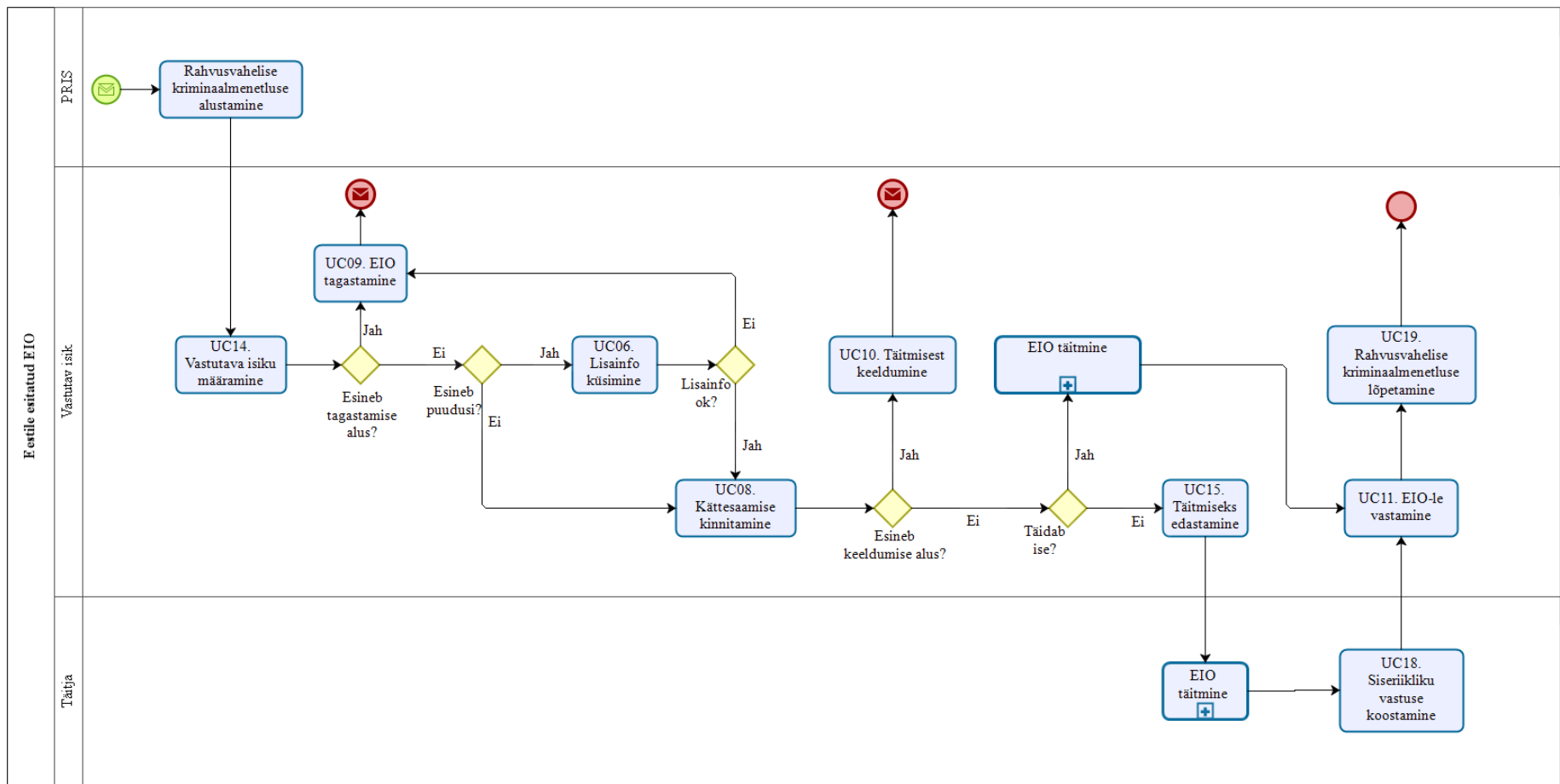
5.3 Euroopa uurimismääruse menetlemise *to be* protsess

Euroopa uurimismääruse menetlemise *to be* põhiprotsesse on kujutatud joonistel 8 (lk 92) ja 9 (lk 93). Nagu selgitatud käesoleva töö kolmandas peatükis, on Euroopa uurimismääruse menetlemise protsess seadusega rangelt reguleeritud ning selle olulises osas muutmine eeldaks seadusemuudatusi nii Euroopa Liidu kui ka Eesti riigi tasandil. Seetõttu ei ole PRIS-i lisatava e-Evidence mooduli eesmärk mitte Euroopa uurimismääruse menetlemise protsesse ümber kujundada, vaid võimaldada Euroopa uurimismääruse menetluse läbiviimist digitaalselt ühes infosüsteemis – PRIS-is.

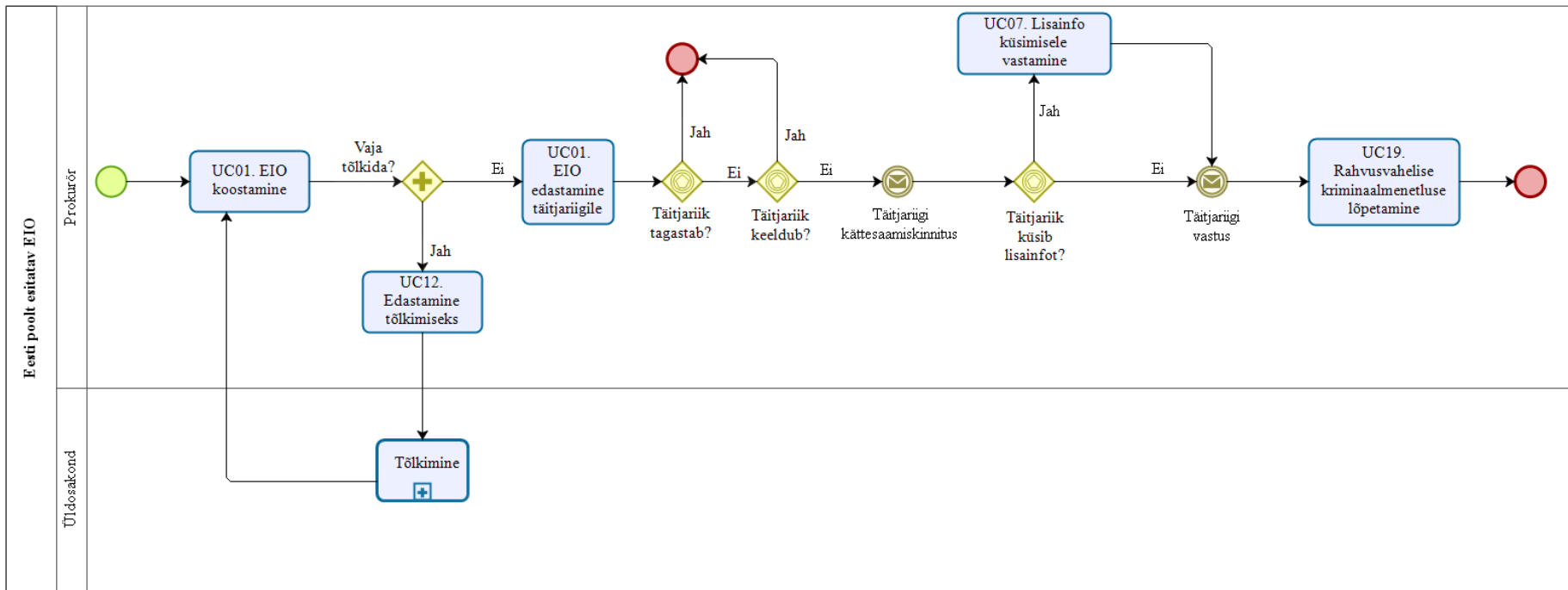
Joonisel 8 (lk 92) on kujutatud Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess pärast PRIS-i täiendamist e-Evidence mooduliga. Võrreldes tänasega seisneb protsessi osas peamine erinevus selles, et kaob vajadus kantselei osalemiseks Euroopa uurimismääruse menetlemises: eeldusel, et Euroopa uurimismäärus esitatakse e-Evidence portaali kaudu, jõuab see PRIS-i ning selle alusel algab automaatselt rahvusvaheline kriminaalmenetlus. (Erandolukordades, kui Euroopa uurimismäärus esitatakse mingil põhjusel muul viisil kui e-Evidence portaali kaudu, võimaldab PRIS Euroopa uurimismäärust registreerida ja seeläbi rahvusvahelist kriminaalmenetlust alustada ka käsitsi. Vt UC13. Rahvusvahelise kriminaalmenetluse alustamine).

Joonisel 9 (lk 93) on kujutatud Eesti poolt teisele liikmesriigile esitatava Euroopa uurimismääruse menetlemise põhisprotsessi pärast PRIS-i täiendamist e-Evidence mooduliga. Ka antud juhul seisneb protsessi osas peamine muudatus selles, et kantselei enam Euroopa uurimismääruse esitamises ei osale: Euroopa uurimismääruse esitab selle koostanud prokurör ise (või teeb seda konsultant tema nimel) PRIS-is ning see edastatakse e-Evidence portaali (ja E-Toimikusse).

Järelikult võib öelda, et Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsessid jäävad olulises osas samaks. Küll aga muutub see, et erinevalt käesolevast ajast, kui Euroopa uurimismääruse menetlusega seotud informatsiooni haldamiseks puudub infosüsteem ning Euroopa uurimismäärusi ja nende vastuseid edastatakse valdavalt posti teel, on tulevikus võimalik kõiki vajalikke menetlustoiminguid teha ja menetlusest ülevaadet saada ühes infosüsteemis, PRIS-is.

Joonis 8. Eestile esitatud Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess (to be).

Joonis 9. Eesti poolt esitatava Euroopa uurimismääruse menetlemise põhiprotsess (to be).

Kokkuvõte

Käesolev magistritöö käsitleb PRIS-i täiendamist e-Evidence mooduliga. Töö eesmärgiks oli tuvastada ja struktureerida funktsionaalsed nõuded PRIS-i e-Evidence moodulile osas, mis puudutab Euroopa uurimismääruse menetlemist.

Ülalnimetatud eesmärgi saavutamiseks intervjueriti kasutajaid ning analüüsiti erinevat dokumentatsiooni ja e-Evidence portaali demokeskkonda (*e-Evidence Exchange System Reference Implementation*). Äriprotsessid mudeldati, kasutades BPMN-i. Analüüsi tulemusena tuvastatud funktsionaalsed nõuded PRIS-i e-Evidence moodulile struktureeriti, kasutades kasutusmalle ja esitati skemaatiliselt, kasutades kasutusmalli mudeleid, mis on kirjeldatud UML-is.

Magistritöö teises peatükis kirjeldati lahendatavat probleemi. Kolmandas peatükis kirjeldati prokuratuuri, selgitati Euroopa uurimismääruse seadusandlikku tausta ja kirjeldati selle menetlemise protsesse. Samuti kirjeldati olemasolevaid infosüsteeme (PRIS, E-Toimik, e-Evidence portaal) ning nendest tulenevaid piiranguid ja analüüsi läbiviimisel kasutatud meetodikat ja vahendeid. Töö neljandas peatükis analüüsiti, millised funktsionaalsused, rollid ja õigused peavad PRIS-i lisanduma tulenevalt selle täiendamisest e-Evidence mooduliga. Töö viiendas peatükis esitati kasutusmallidena struktureeritud funktsionaalsed nõuded PRIS-i e-Evidence moodulile ja visualiseeriti need skemaatiliselt kasutusmalli mudelitena. Lisaks mudeldati *to be* äriprotsessid, kasutades BPMN-i ning esitati nende võrdlus *as is* äriprotsessidega.

Ülesandepüstituses seatud eesmärk kirjeldada funktsionaalsed nõuded PRIS-i e-Evidence moodulile, mida oleks võimalik kasutada ärireeglite ja süsteemianalüüsi alusena, on saavutatud.

Kasutatud kirjandus

- [1] Kriminaalmenetluse seadustik. - RT I 2003, 27, 166...RT I, 06.05.2020, 14
- [2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/41/EL, 3. aprill 2014, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades [Võrgumaterjal]. Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0041&from=ET>.
- [3] E-Toimiku süsteemikirjeldus [Võrgumaterjal]. - Registrate ja Infosüsteemide Keskuse sisene Confluence.
- [4] E-CODEX'i tutvustus [Võrgumaterjal]. Kättesaadav: <https://www.e-codex.eu/about>
- [5] Prokuratuuriseadus. - RT I 1998, 41, 625... RT I, 19.12.2019, 11
- [6] Prokuratuuri põhimäärus.- RTL 2004, 29, 505... RT I, 28.01.2020, 15
- [7] Prokuratuuri koduleht [Võrgumaterjal]. Kättesaadav: <https://www.prokuratuur.ee/et/prokuratuur>.
- [8] Kriminaalmenetluse seadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmise seadus (Euroopa uurimismääruse direktiivi ülevõtmine).- RT I, 26.06.2017, 70
- [9] Riigiprokuratuuri tööjaotuskava (kinnitatud riigi peaprokuröri 12.09.2019 käskkirjaga nr RP-1-1/19/14). Kättesaadav teabenõude esitamisel Riigiprokuratuurile.
- [10] Prokuratuuri infosüsteemi spetsifikatsioon [Võrgumaterjal]. - Registrate ja Infosüsteemide Keskuse sisene Confluence.
- [11] E-CODEX FAQ [Võrgumaterjal]. Kättesaadav: <https://www.e-codex.eu/faq-e-codex>.
- [12] Ettekanne ekspertrühma kohtumiselt Brüsselis, 16.09.2019 [Võrgumaterjal]. Kättesaadav: Registrate ja Infosüsteemide Keskuse sisene Confluence.
- [13] Ettekanne ekspertrühma kohtumiselt Brüsselis, 16.09.2019 [Võrgumaterjal]. Kättesaadav: Registrate ja Infosüsteemide Keskuse sisene Confluence.
- [14] DG Justice E-Evidence Portal v.1.1 User Manual [Võrgumaterjal]. Kättesaadav: Registrate ja Infosüsteemide Keskuse sisene Cofluence.
- [15] S. Virkus. Intervjuu liigid. 2016. [Võrgumaterjal]. Kättesaadav: https://www.tlu.ee/~sirvir/Intervjuu_vaatlus_ja_sisuanals/intervjuu_liigid.html.
- [16] BPMN spetsifikatsioon [Võrgumaterjal]. Kättesaadav: <https://www.omg.org/spec/BPMN/2.0/PDF>.
- [17] J. S. Valacich ja J. F. George, Modern Systems Analysis and Design, Pearson Education Limited, 2017.
- [18] G. Booch, I. Jacobson ja J. Rumbaugh, Unified Modeling Language User Guide,

2nd Edition, 2005.

[19] Süüteomenetluses digitaalalkirjastatud ja muu digitaalse dokumendi vormistamise, edastamise ja säilitamise kord. - RTL 2008, 66, 935... RT I, 11.02.2016, 8

[20] J. Cadle, D. Paul ja P. Turner, Business Analysis Techniques. 99 Essential Tools for Success, BCS Learning & Development Ltd, 2014.